

Include

Forskningscenter for sosialt
inkluderende energiomstilling

Prosjektkatalog

Juni 2024

Innholdsfortegnelse

Forkortelser av partnernavn som brukes i katalogen	5
Pågående prosjekter	6
WP1: Energisystemer i endring	6
Tema: Rettferdig tilgang til energi	6
1. Energifattigdom i Norge.....	6
2. Strømsstøtte i Skandinavia	6
Tema: Energisystemer, elektrifisering og diversifisering	7
3. WINDACCEPT	7
Tema: Flernivåstyring og norsk EU-integrasjon	8
4. Clean Energy Package	8
5. Departementers styring av arbeid med klima- og utslippsreduksjoner i underliggende direktorater.....	9
PhD-prosjekter	9
6. Bærekraftige energipraksiser.....	9
7. Sosiale faktorer i energisystem-modellering	10
8. Energifattigdom	11
WP2: Steder i endring	12
Tema: By- og regional utvikling	12
9. Byspredning	12
10. Elektriske kjøretøy og prosumenter.....	13
Tema: Områdeutvikling, bolig og design	13
11. Virkelig offentlige byrom	13
12. Masseforvaltning	14
13. NYTT . Høyhus og bærekraft.....	15
14. NYTT . Økologisk gentrifisering av mat.....	16
Tema: Forbruk og gjenbruk	17
15. Kvardagsliv under Covid-19.....	17
16. Bærekraft og forbruk	17
PhD-prosjekter	18
17. Framtidens kjøtt: Hvilken rolle kan alternative proteiner spille i forbrukeres matvaner? .	18
18. Inkluderende byrom.....	19
19. Staten som system-bygger for elektrisk infrastruktur i transportsektoren.....	19

20.	Rettferdig omstilling av mobilitet i by.....	20
21.	Boligmobilitet og flyttemønstre.....	21
22.	En grønn by for alle? En studie av sosiale implikasjoner av elveåpninger i Oslo.....	21
WP3: Kommunen som endringsaktør.....		23
Tema: Institusjonalisering av miljø- og klimaarbeid		23
23.	Klimabudsjett	23
24.	Grønt partssamarbeid	23
25.	NYTT. Grønne pionerkommuner. Hvordan forstå kommuner med bærekraftig areal og energipolitikk.	24
26.	NYTT. Sirkulærøkonomi i Oslo kommune.....	25
Tema: Involvering av lokalsamfunnet		26
27.	Bærekraftig forbruk og ombruk	26
28.	Småskalalandbruk – et partnerledet prosjekt	27
29.	NYTT. Bærekraftsregnskap i Hurdal.....	28
Tema: Flernivåstyring.....		29
30.	Rettferdige avgifter.....	29
PhD-prosjekter		30
31.	Sirkulærøkonomi.....	30
32.	Flernivåstyring byvekst	31
33.	Kommuner og samskaping.....	31
34.	Klimabudsjett som verktøy for omstilling.....	32
WP4: Intervensjoner		34
Tema: Medborgerskap og utdanning for bærekraftig utvikling		34
35.	Ung klimaledelse	34
Tema: Utvikling av nye verktøy og praksiser		35
36.	Hovinbyen: Sosial inkludering og samskaping i Hovinbyen	35
37.	NYTT. Deltakende omstilling.....	35
38.	NYTT. SAMSKAPET – arkiv for resultater, metoder og erfaring fra samskaping.	36
39.	PostDoc-prosjekt: Digitale dialoger og samskaping.....	37
PhD-prosjekter		37
40.	Undervisnings- og læringspraksiser for bærekraftig utvikling.....	37
WP5: Læring på tvers av landegrenser		39
Tema: Omstilling på kommunenivå i Storbritannia		39

41.	Durham Climate Action Plan	39
42.	Reindustrialisering, forankring og emosjonelle relasjoner til arbeid.....	39
WP6: Syntese, utdanning og kommunikasjon.....		41
43.	Miljøstrategi.....	41
44.	Konseptutvikling.....	41
45.	Dokumentering av samfunnseffekter	42
46.	Ordliste Include	42
PhD-prosjekter		43
47.	Forståelsesrammer for bærekraftig endring: En undersøkelse av norsk bærekraftsforskning og -politikk.....	43
Oversiktstabeller		44
Tabell I: Pågående prosjekter		45
	Energisystemer i endring (WP1)	45
	Steder i endring (WP2).....	46
	Kommuner som endringsaktører (WP3).....	47
	Intervensjoner (WP4) and Læring på tvers av landegrenser (WP5)	48
	Syntese, utdanning og kommunikasjon (WP6)	49
Tabell III: Avsluttede prosjekter		50
Tabell IV: Fullførte masterprosjekter og sommerstudier (bakerst).....		53

Forkortelser av partnernavn som brukes i katalogen

CICERO	CICERO Senter for klimaforskning
DCC	Durham County Council, UK
FIVH	Framtiden i våre hender
FNI	Fridtjof Nansens Institutt
IOR	Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo
IPED	Institutt for pedagogikk, Universitetet i Oslo
ISS	Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo
ITS	Institutt for teknologisystemer, Universitetet i Oslo
KKE	Kongsberg kommunale eiendom
KS	Kommunesektorens organisasjon
NVE	Norges vassdrags- og energidirektorat
SUM	Senter for utvikling og miljø, Universitetet i Oslo
TØI	Transportøkonomisk institutt
UiO	Universitetet i Oslo
UiT	Universitetet i Tromsø
USN	Universitetet i Sørøst-Norge

WP1: Energisystemer i endring

Tema: Rettferdig tilgang til energi

1. Energifattigdom i Norge

Definisjoner, mål, husholdninger, politikk, og konsekvenser for energiomstillingen i Norge

English title: Understanding Energy Poverty in Norway (PowerPoor)

Varighet: 2023 – 2027

Prosjektleder: Tor Håkon Jackson Inderberg, Fridtjof Nansens Institutt (thinderberg@fni.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Styrke forståelsen av energifattigdom, og generere kunnskap om årsaker, konsekvenser og avbøtende alternativer til energifattigdom for norsk kontekst.

Delmål

- Etablere en nyttig definisjon for energifattigdom som er tilpasset norsk kontekst
- Kartlegge omfang av energifattigdom for Norge
- Undersøke energifattige husholdninger
- Vurdere effekten av politikk på området, og
- Analysere betydningen av energifattigdom for energiomstilling

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet studer grunnleggende utfordringer som tidligere ikke har vært forsket på i Norge. Det er behov for å etablere offisielle definisjoner, kartlegge omfang av et hittil relativt ukjent fenomen i Norge, og for å utvikle kunnskapsbasert politikk for å håndtere energifattigdom, som har økt med økte energipriser.

Deltakere

FNI, SSB, SUM, CICERO, Durham University, Forbrukerrådet, Klimastiftelsen, NBBL, Akershus FK.

2. Strømstøtte i Skandinavia

En studie av strømstøtteordningene i Norge, Sverige og Danmark og bakgrunnen for landenes valg med hensyn til utforming av ordningene

English title: Energy price support and the climate transition: Examining Nordic cross-country differences

Varighet: Januar 2023 – desember 2024

Prosjektleder: Jørgen Wettestad, Fridtjof Nansens Institutt (jorgen.wettestad@fni.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Bidra med kunnskap om: den mer detaljerte utformingen av strømstøtte ordningene i Norge, Sverige og Danmark; bakgrunnen for landenes valg med hensyn til utforming av ordningene; og i hvilken grad og hvordan ulikheter i design av ordningene påvirker evnen til å nå både utsatte grupper og realisere mål om klimaomstilling.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

INCLUDE har som overordnet mål å utvikle kunnskap og løsninger for å realisere et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn. Høyere energipriser skyldes både tilsiktet politikk i overgangen til lavutslippssamfunnet knyttet for eksempel til økende priser på klimavoter - og mer utilsiktet politisk 'turbulens' så som effekter av krigen i Ukraina. Det er viktig å utforme kompenserende ordninger som fordeler kostnadene ved omstillingen på en mest mulig sosialt rettferdig måte og således styrker grunnleggende aksept.

Metode

Metoden er primært kvalitative case studier – altså en kombinasjon av offisielle rapporter og meldinger fra ulike myndighetsorganer, ditto materiale fra ulike ikke-statlige aktører, rapporter og artikler fra forskere og tenketanker, og noen intervjuer med sentrale statlige og ikke-statlige aktører i alle landene.

Deltakere

FNI, SUM (UiO)

Tema: Energisystemer, elektrifisering og diversifisering

3. WINDACCEPT

En metodikk for å integrere lokal aksept for vindenergi i energisystem-modellering

English title: A methodology for integrating community acceptance of wind energy into energy system modelling

PostDoc: Paola Velasco Herrejón, UiO

Prosjektets hjemmeside

Hovedmål

Målet med prosjektet er å utvikle en ny metodologi for å integrere levekårsaspekter og andre sosiotekniske parametre i energisystem-modellering. Dette vil kunne bidra til å definere sosialt aksepterte scenarier for fornybar energi i Norge og samtidig gi en bedre forståelse for hvordan Europa kan oppnå avkarbonisering.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Ved å være tilknyttet Include vil prosjektet dra nytte av senterets ekspertise på sosiotekniske og kulturelle aspekter ved avkarboniseringsprosesser, og det legger spesielt vekt på å utvikle en kjønns- og kultursensitiv forskningsdesign. Energisystem-modellering benyttes i planlegging av dagens og fremtidens energisystem, danner et viktig grunnlag for politiske beslutninger og har stor betydning for

samfunnsutvikling. Integreringen av samfunnsfaglige perspektiver i arbeidet med å utvikle en ny metodologi for energimodellering vil dermed kunne bidra til at sosiale aspekter i større grad blir hensyntatt i energiomstillingen.

Tema: Flernivåstyring og norsk EU-integrasjon

4. Clean Energy Package

Norske perspektiver på EUs energi- og klimapolitikk: Et utenifra-og-inn blikk på bestemmelsene i 'Clean Energy Package' og visjonene til 'European Green Deal'

English title: Norwegian perspectives on European Union's energy and climate policy: An outside-in view of the provisions of the Clean Energy Package and the visions of the European Green Deal

Varighet: August 2020 – Juni 2024

Prosjektleder: Kacper Szulecki, NUPI/SUM, UiO (kacper.szulecki@nupi.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

EUs energipolitikk og -lover har innvirkning på Norges energipolitikk og måten elektrisitetsmarkedene utformes og fungerer på. Som tredjepart er Norge (jfr. bestemmelsene i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet) først og fremst plassert på mottakersiden av slike politiske endringer. Dette medfører at viktige legitimitetsspørsmål dukker opp om EUs energipolitikk, slik den nylige ACER-debatten i norske medier illustrerer. Dette prosjektet fokuserer på to energipolitiske tiltak i EU som sannsynligvis vil ha langvarige innvirkninger på Norge: 'Clean Energy for All Europeans' (eller Clean Energy Package, CEP, introdusert i 2016) og forslaget til 'European Green Deal' (EGD, presentert i desember 2019).

Målene for dette prosjektet er først å kartlegge de faktiske virkningene av CEP slik de materialiserer seg i Norge. For det andre, basert på det teoretiske rammeverket til Include, vil vi vurdere virkningene og legitimiteten av CEP og Norges forhold til EU med hensyn til inkluderings-, rettferdighets- og demokratiperspektiver. For det tredje ønsker vi å forstå visjonene til den for tiden utviklede EGD blant beslutningstakere, representanter for energisektoren, kommuner og sivilsamfunnets aktører.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet skal generere kunnskap om aktuelle energipolitiske prosesser i EU med direkte relevans for Norge. I tråd med Includes kjernetema vil studien også undersøke CEPs implikasjoner for Norge med hensyn til energirettferdighet, inkluderende regulering og styring, demokratisk legitimitet samt potensialet for EGD som katalysator for å transformere det norske energisystemet i en mer rettferdig retning.

Metoder

Ekspertintervjuer (ansatte i departementer og offentlige etater, stortingsrepresentanter som arbeider med EU / energispørsmål, energisektorbedrifter, representanter for kommunene, frivillige organisasjoner samt representanter for forbrukerorganisasjoner)

Nettundersøkelse - lignende respondentkategorier som nevnt over, men med større antall respondenter og bruk av spørreskjema, som muliggjør kvantitative sammenligninger.

Deltakere

FNI, Solenergiklyngen

5. Departementers styring av arbeid med klima- og utslippsreduksjoner i underliggende direktorater

En kvantitativ og kvalitativ studie av tildelingsbrev og styringssignaler

English title: Ministerial steering of work with climate and emissions reduction in public agencies: A quantitative and qualitative study of allocation letters and steering signals

Varighet: januar 2023 – desember 2024

Prosjektleder: Lars Gulbrandsen, FNI (lars.gulbrandsen@fni.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet har to hovedmål: (1) Bidra med kunnskap om i hvilken grad og hvordan arbeid med klima og utslippsreduksjoner inngår i departementenes styring av statens direktorater; og (2) Undersøke hva som forklarer variasjonen både innad i departementene og mellom departementene når det gjelder vektleggingen av klimaarbeid og utslippsreduksjoner i tildelingsbrev og instruksjoner til underliggende direktorater.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Den norske forvaltningsmodellen er basert på sektorprinsippet. For å lykkes med omstillingen til et sosialt rettferdige lavutslippssamfunn, er det nødvendig at klimahensyn og arbeid med utslippsreduksjoner integreres i styringen av sektorene og deres økonomiske aktiviteter. Dette prosjektet skal bidra med kunnskap om i hvilken grad og hvordan departementene gir tydelige og enhetlige styringssignaler om arbeid med klima og utslippsreduksjoner til sine underliggende direktorater. Kunnskap om slike styringssignaler kan bidra til å forbedre arbeidet med sektorintegrasjon av klima- og miljøhensyn i sektorforvaltningen.

Metode

Kvantitativ innholdsanalyse av departementenes tildelingsbrev til underliggende direktorater (N=67). Undersøke søkeordene «klima», «miljø», «natur» og «utslipp» i hvert enkelt tildelingsbrev og konteksten til hvert enkelt søketreff. Treffene kategoriseres som omtale av: (1) direktoratets egne klimagassutslipp, (2) samfunnets klimagassutslipp, (3) annen klimaomtale, og (4) annet. Suppleres med kvalitativ analyse av tildelingsbrevene og instruksene til åtte utvalgte direktorater, som er spesielt viktige for omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Deltakere

FNI

PhD-prosjekter

6. Bærekraftige energipraksiser

Forbrukeres evne til å skifte til bærekraftige energipraksiser: Like forutsetninger eller en urealistisk drøm?

English title: Understanding consumers' capacity to transition to sustainable energy practices: A level playing field or a pipe dream?

Varighet: 2021-2024

Stipendiat: Eivind Hjort Matthiasen, FNI (ehmatthiasen@fni.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet undersøker hvordan ulike klasser i det norske samfunnet blir påvirket av endringer som skjer i tråd med det grønne skiftet, enten i form av ny politikk eller introduksjon av teknologiske løsninger. Forskningsprosjektet vil kartlegge hvordan ulike husholdninger bruker strøm i hverdagen gjennom bruk av praksisteori, for så å si noe om hvordan forskjeller eller likheter i hverdagslig bruk av strøm kan forstås gjennom det teoretiske rammeverket til energirettferdighet. Arbeidet ønsker å si noe om hvilket grunnlag forskjellige klasser har til å være energifleksible eller energieffektive, ved å se på hvordan hverdagen struktureres.

- Energifleksible. Det vil si, mulighet til å gjøre hverdagslige rutiner som for eksempel middagslaging, dusjing eller oppvask på senere tidspunkter
- Energieffektive. Muligheten til å installere nye elektriske apparater som reduserer strømbruk, eller for eksempel til å etterisolere boligen sin.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Det er viktig at ulikhetsaspekter tilknyttet bruk av strøm blir kartlagt i større grad enn det har blitt gjort. Vi vet for lite om hvordan ulike grupper i samfunnet blir påvirket av de endringene som skjer i omstillingen mot et lavutslippssamfunn. Prosjektet vil bidra med innsikt i om energiomstillingen skaper nye vinnere og tapere, eller forsterker allerede eksisterende ulikheter. Dette kan igjen brukes til å komme med innspill til hvordan politikk kan utformes for å bedre tilrettelegge for grupper som kan bli negativt påvirket.

7. Sosiale faktorer i energisystem-modellering

Sosial aksept og energirettferdighet i energisystem-modellering

English title: Social acceptance and energy justice in energy systems modelling

Varighet: 2020 - 2024

Stipendiat: Oskar Vågerö, UiO (oskar.vagero@its.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet vil undersøke hvordan sosiale aspekter ved energisystemer kan integreres i teknisk-økonomisk modellering av energi- og kraftsystemer for å fremme sosialt rettferdig design av slike systemer. Vi vil bruke sosial aksept av vindkraftutbygging som case ved å trekke veksler på rammeverket for energirettferdighet. Arbeidet vil ha tre milepæler:

- Undersøke eksisterende energisystemmodeller og studere om og hvordan ulike dimensjoner knyttet til energirettferdighet inngår i slike og hvorvidt energirettferdighet er egnet fra et systemperspektiv. Metoder: litteraturgjennomgang og tverrfaglig workshop.
- Innhente data og utvikle en metodologi og et rammeverk for kvantifisering av holdninger til vindkraft (sosial aksept) i ulike lokalsamfunn i Norge.
- Benytte den innhentede kunnskapen til simuleringer i hhv kraft- og energisystem modeller for å analysere implikasjonene av å inkludere sosial aksept i design av Norges kommende, nullutslipps kraft- og energisystem.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Energi- og kraftsystem-modeller er viktige verktøy for å oppnå omstilling til lavutslippssamfunnet og dertil hørende energipolitikk og –regulering. Slike modeller opererer med en høyt teknisk-økonomisk detaljeringsgrad og har som typiske mål å identifisere kostnadsoptimale løsninger. Sosiale faktorer, som

sosial aksept, atferdsmessige aspekter og politiske faktorer, utelates derimot ofte i datagrunnlaget til slike modeller. Prosjektet vil dermed bidra til Includes målsetning ved å inkludere utvalgte sosiale aspekter i energimodellering, som potensielt kan ha effekt på politikktutforming og bidra til et mer rettferdig og inkluderende energisystem i fremtiden.

8. Energifattigdom

Norske husholdningers erfaringer og håndtering av energifattigdom og treffsikkerheten til Norges politikk for å redusere problemet

English title: Energy Poverty in Norway: Lived experiences and the effect of relief policies

Varighet: 2022 - 2025

Stipendiat: Karianne Krohn Taranger, FNI (kktaranger@fni.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Forstå sentrale årsaker til, erfaringer med og håndtering av energifattigdom i norske husholdninger, og effekten av gjeldende og alternativ politikk til å redusere problemet. Prosjektet vil spesifikt se nærmere på:

- Hvordan norske husholdninger opplever å være energifattige og hvilke effekter dette har på livskvalitet.
- Hvilke håndteringsmekanismer energifattige husholdninger tar i bruk.
- Hvilke gjeldende relevante politiske tiltak for å redusere energifattigdom eksisterer i Norge, og hvilke effekter de har.
- Identifisere skjæringspunktet mellom årsaker, erfaringer, håndteringer av energifattigdom i Norge og potensiell forbedrende politikk.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Energiomstillingen vil på kort og mellomlang sikt føre til høyere energipriser, og ulempene av dette vil distribueres ulikt i samfunnet. Dette kan forverre situasjoner rundt energifattigdom, som det er manglende kunnskap på i Norge. Det er derfor behov for en bedre forståelse av det dynamiske, komplekse og flerdimensjonale fenomenet for å utarbeide relevante og effektive politiske tiltak, nødvendig for å sikre en mer rettferdig energiomstilling.

WP2: Steder i endring

Tema: By- og regional utvikling

9. Byspredning

Byspredning – hvem vil det, og hva er det bra for?

English title: Urban sprawl – bad for climate but good for social justice?

Varighet: Mai 2021 – April 2025

Prosjektleder: Aud Tennøy, TØI (ate@toi.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet skal undersøke planprosesser, planer og beslutninger som resulterer i byspredning, i lys av diskusjonene om sosial rettferdighet, gjennom to ulike tilnæringer:

- Om prosessene, planene og arealutviklingen som følger av disse kan forstås som sosialt rettferdige mtp. hvem som involveres (procedural); hvem sine interesser som blir inkludert (recognitionnal); og hvem som vinner og taper på en slik arealutvikling (distributional)
- Hvordan de ulike aktørenes mål/interesser, kunnskap/argumenter og makt påvirker prosesser og utfall; om klima/miljø og sosial rettferdighet forstås som en målkonflikt, om sosial rettferdighet brukes som argument for byspredning, og om slike argumenter er i tråd med forskningsbasert kunnskap

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Arealbruk og arealutvikling påvirker klimagassutslipp, energiforbruk og arealforbruk sterkt, og det har en rekke økonomiske, sosiale og miljømessige konsekvenser. Det er derfor sterke føringer og insentiver for å stoppe byspredningen i Norge. Likevel fortsetter byspredningen, gjerne parallelt med fortetting og transformasjon, og ofte gjennom feltutbygging med småhus og eneboliger på jomfruelig mark og/eller lokalisering av besøksintensive virksomheter i bilavhengige områder. Forklaringene for at dette skjer er mangelfulle og lite strukturerte. Sosial rettferdighet ligger som et ofte uuttalt, uforklart og udokumentert argument for å fortsette byspredningen. Gjennom prosjektet skal vi komme frem til dypere og bedre strukturerte forståelser, forklaringer og beskrivelser av hvorfor og hvordan det lages planer og tas beslutninger som gir byspredning, og om og hvordan dette kan forstås som sosialt rettferdig. Det kan gi offentlige myndigheter og andre et bedre grunnlag for å styre utviklingen i retninger som bidrar til at samfunnet blir mer energieffektivt, klimavennlig og sosialt inkluderende.

Metode

Komparative casestudier, hvor case er arealplanprosesser på kommuneplan- og reguleringsplannivå. Dokumentstudier (plandokumenter), intervjuer med relevante aktører, litteraturstudier (forskningslitteratur), workshops.

Deltakere

TØI, Helsedirektoratet, Lillestrøm, Ullensaker, Akershus FK, A-lab

10. Elektriske kjøretøy og prosumenter

Romlig og sosial distribusjon av elbiler og solceller

English title: Spatial and social distribution of EV and PV adoption

Varighet: Januar 2021 – Desember 2024

Prosjektleder: Lars Bøcker, TØI (lars.bocker@toi.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Undersøke geografisk distribusjon av elbileierskap/bruk og installasjon av solceller, mulige sammenhenger mellom disse, samt sammenheng med sosioøkonomisk status og romlige faktorer som tetthet, boligtype osv.

Elbiler og solceller gir grunnlag for innovative reise- og konsumpraksiser med lave utslipp, som sannsynligvis vil spille en viktig rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Samtidig forutsetter begge disse praksisene store investeringskostnader. Tilgangen til dem forventes å være ulikt fordelt mellom forskjellige grupper i befolkningen og ulike bydeler. Dette prosjektet har som mål å studere den romlige distribusjonen av elbileierskap og solceller, relasjoner mellom disse og tilknyttede praksiser, og hvordan de henger sammen med sosioøkonomisk status og andre befolkningsfaktorer.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Erstatning av fossilbiler med elbiler og bruk av solceller er viktige innovasjoner i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Men begge disse innovasjonene har høye kostnader og andre barrierer for brukere, noe som innebærer at tilgang til begge kan være ujevnt fordelt mellom befolkningsgrupper og steder. I dette prosjektet står kartlegging og evaluering av distribusjonsrettferdighet sentralt, samt refleksjoner rundt tiltak som planleggere og beslutningstakere kan bruke for å gjøre tilgangen mer rettferdig.

Metode

Prosjektet baseres først og fremst på kvantitative romlige analyser for å kartlegge elbileierskap og installasjon av solceller i Stor-Oslo-området. Registerdata for salg av nye biler fra 2015-2020 har blitt hentet inn via Statens Veivesen, og data om solcelleinstallasjon fra en lignende periode skal hentes inn via Includes partnere. Disse dataene skal knyttes til befolkningsstatistikk (bl.a. sosioøkonomisk status) og romlig data (bl.a. tetthet, boligtype) og analyseres i et geografisk informasjonssystem (GIS). Det er også mulig at prosjektet vil supplere de kvantitative dataene med kvalitative intervjuer med husholdninger som bruker disse teknologiene, og med stakeholderne.

Deltakere

TØI, FNI, Solenergiklyngen, Elinett, Akershus FK, FIVH

Tema: Områdeutvikling, bolig og design

11. Virkelig offentlige byrom

Virkelig offentlige byrom – en studie av offentlige rom og mulighetene for å utvikle sosialt inkluderende rom i transformasjonsområder

English title: Truly public spaces – an investigation of actual public spaces and the potential to develop socially inclusive spaces in transforming places

Varighet: September 2020 – Desember 2024

Prosjektleder: Per Gunnar Røe, ISS (p.g.roe@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

1. Å undersøke eksisterende urbane offentlige og halvoffentlige rom, med søkelys på hvordan de er utformet, hvordan de rammer inn og legger til rette for sosiale praksiser, om de er sosialt inkluderende, og i hvilken grad de bidrar til stedsidentitet (modul A, september 2020 – desember 2021)
2. Å utforske mulighetene for å utvikle sosialt inkluderende offentlige byrom, også med tanke på sammenhengen mellom rommene og deres rolle i å bygge stedsbasert sosial kapital (modul B, januar 2021 – desember 2022)

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet er relevant for Include, fordi det fokuserer på sosialt inkluderende byrom i den fortettede og kompakte byen (som er den dominerende bærekraftstrategien innenfor byplanlegging og byutvikling), som preges av interessemotsetninger og ulike hensyn. Sosialt inkluderende, offentlige og demokratiske byrom er en viktig komponent i sosial bærekraft og sosial rettferdighet (både tilgang til og fordeling av goder og demokratiske prosedyrer).

Metode

Prosjektet vil anvende metoder utviklet innenfor urban design, urbanisme og bygeografi (inkludert sosiokulturelle stedsanalyser), til å kartlegge, observere og undersøke offentlige og halvoffentlige byrom. Konkrete metoder vi vil anvende er kartstudier, dokumentstudier, deltakende observasjon, formelle og uformelle intervjuer, interaktiv design og brukerdeltakelse.

Deltakere

ISS (UiO), Bærum, Lillestrøm, A-lab, Akershus FK, Oslo, TreFokus

12. Masseforvaltning

Masseforvaltning fra lineære til sirkulære løsninger?

English title: Circular solutions for construction minerals?

Varighet: Februar 2023 – Desember 2024

Prosjektleder: Bjørnar Sæther, ISS (bjornar.sather@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Målet er å studere styrende prinsipper og etablerte praksiser rundt masseforvaltning for å bidra til mer sirkulære løsninger.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

FN peker på at bruk av og forurensing av natur ved gruvedrift, masseuttak og deponering er en global miljøutfordring på linje med klimaendringer og tap av biologisk mangfold. Byvekst og urbanisering er

sentrale driver bak disse prosessene. Særlig Oslo-regionen er i sterk vekst og materialforbruket i den forbindelse er høyt, selv om gode tall på hvor høyt ikke er tilgjengelige. Sintef anslår at 20% av utslippet fra lastebiler i Norge kommer fra massetransport.

Anslagsvis under 10 prosent av gravemassene gjenbrukes og store volumer transporteres til deponier utenfor byene der det ofte er konflikter knyttet til deponiene. Samtidig er det et stort potensial for gjenbruk og resirkulering av gravemasser. I prosjektet vil vi undersøke hvordan energibruk, klimagassutslipp, forurensning og arealbeslag som følge av byutvikling og fortetting bedre kan inkluderes i utbyggingsprosjektenes konsekvensvurderinger? Her vil vi studere både myndigheters og private aktørers arbeid. I forlengelsen av dette spør vi hvordan materialstrømmene kan endres i retning av å bli mer sirkulære? Her vil se spesielt på betydningen av lov- og regelverk.

Metode

Metoden er en kombinasjon av informantintervjuer, observasjoner i felt og dokumentstudier. Vi ønsker å først å etablere strukturen i «verdikjedene» for massehåndtering og –transport, og bruker det som utgangspunkt for videre struktureringen av prosjektet.

Deltakere

ISS og IOR (UiO), Civitas, Hurdal , TreFokus, Akershus FK, Lillestrøm

13. NYTT. Høyhus og bærekraft

English title: The Sustainability of High-rise Buildings

Varighet: August 2024 – Juli 2026

Prosjektleder: Per Gunnar Røe, ISS (p.g.roe@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Høyhus kan sammen med kompakt byutvikling bidra positivt i overgangen til lavutslippssamfunnet ved å gi større muligheter for bruk av kollektivtransport og gange/sykkel, hvis høyhusene er lokalisert sentralt i byen eller rundt knutepunkter i kollektivtrafikksystemet. Høyhusene kan være energieffektive på flere måter. Imidlertid er det ikke alle sider ved høyhusutbygging som er bærekraftige, og derfor bør både det samlede klimafotavtrykket og energibruken vurderes. Dessuten bør høyhusutbyggingsens sosiale implikasjoner undersøkes, særlig med tanke på sosial inklusjon/eksklusjon og rettferdighet. Dette forskningsprosjektet tar sikte på å forstå hva som kjennetegner Oslos (og eventuelt omkringliggende kommuners) høyhusstrategi (numerisk og kvalitativt) og hvilke argumenter som brukes for å fremme strategien. I tillegg har vi som mål å analysere energiimplikasjonene av høyhusutvikling, og hvordan spesifikke bygninger og bygningstyper er utformet på måter som har sosiale implikasjoner.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Høyhusutbygging har blitt en del av strategier og planer for kompakt byutvikling, med tanke på å redusere energibruken til transport, selv om det kan stilles spørsmål ved de bredere energiimplikasjonene av høyhusutbygging. I tillegg har høyhus sosiale implikasjoner som må undersøkes for å utvikle sosialt inkluderende og rettferdige strategier, planer og design. Dette er sentrale spørsmål for Include.

Metode

I første del av dette prosjektet skal masterstudentene samle inn data for Oslo, for å kartlegge og undersøke utviklingen. Prosjektet vil bruke både kvantitative og kvalitative metoder, inkludert deskriptiv statistikk, dokumentanalyse, observasjoner og eventuelt intervjuer. Forskningsdesignet for prosjektets andre del skal utvikles på bakgrunn av funnene i første del.

Deltakere

ISS (UiO), SUM (UiO), a-lab arkitekter

14. NYTT. Økologisk gentrifisering av mat

English title: The Ecological Gentrification of Food

Varighet: August 2024 – Juli 2026

Prosjektleder: Per Gunnar Røe, ISS (p.g.roe@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

I dette forskningsprosjektet setter vi søkelys på forholdet mellom økologisk gentrifisering og mat i ulike bydeler i Oslo (som Tøyen, Grønland, Grünerløkka og Torshov). Vi ønsker å kartlegge og utforske matsteder og offentlige rom i et nabolag eller distrikt og bestemte serveringssteder, samt hvordan lokale interessenter og innbyggere oppfatter og håndterer disse. De overordnede forskningsspørsmålene for prosjektet er: I hvilken grad har den pågående klima- og miljøomstillingen og gentrifiseringen av Oslo indre øst blitt ledsaget eller drevet av endringer i matlandskap og matforbruk i de spesifikke bydelene? Hvordan oppfattes disse endringene som en del av grønn omstilling og gentrifiseringsprosesser?

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Økologisk mat har blitt en viktig del av bærekraftdiskursen og -strategiene fordi matproduksjon har alvorlige konsekvenser for arealbruk, utslipp og energi. Imidlertid kan utsalgssteder for økologisk mat konsentreres geografisk for å betjene visse deler av befolkningen, og dermed forårsake ulikheter i folks tilgang til økologisk mat og bærekraftig livsstil. Gentrifiserte områder trekkes frem i internasjonal litteratur som «hot spots» for slike utsalgssteder. Forholdet mellom økologisk mat og sosial ulikhet i byene er svært relevant for Includes overordnede mål om å undersøke rettferdighetsdimensjoner av bærekraftige strategier, politikk og praksis.

Metode

I første del av prosjektet skal tre masterstudenter samle inn data for å kartlegge og undersøke sammenhengene mellom økologisk gentrifisering og mat i Oslo indre øst. Datainnsamlingen vil være basert på eksisterende statistikk, observasjoner, medieanalyse og intervjuer med aktører i «matbransjen» (og eventuelt personer med lang botid), for å kartlegge og forstå endringer i tilgang til ulike typer mat og matservering. I den første delen av prosjektet vil tre spesifikke gater (Thorvald Meyers gate, Tøyengata og Storgata) bli undersøkt, med vekt på å forstå nåsituasjonen og historiske endringer. Målet er å produsere kvantitative data om endringene som har skjedd de siste tiårene, og kvalitative data om hvordan disse endringene oppfattes og oppleves, samt strategier og praksiser som er utviklet for å tjene på eller takle disse endringene. Forskningsdesignet for prosjektets andre vil bli utviklet på bakgrunn av funnene i første del og avhenger av tilgjengelig finansiering.

Deltakere

ISS (UiO), SUM (UiO), Oslo kommune

Tema: Forbruk og gjenbruk

15. Kvardagsliv under Covid-19

Forbruk og kvardagsliv under lockdown: Covid-19, sosial praksis og berekraftig omstilling

English title: From lock down to lock in? COVID-19, changing social practices and transitioning to sustainable lifestyles

Varighet: 2020-2024

Prosjektleder: Arve Hansen, SUM (arve.hansen@sum.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Formålet med dette prosjektet er å forstå i hvilken grad og på hvilke måter korona-krisen har forsterket eller endret husholdningers rutiner og vaner knyttet til reise, mat og fritid. Vi undersøker endrede vaner som direkte konsekvens av myndighetenes tiltak, men også hva som forblir endret etter hvert som samfunnet gjenåpnes og etter at korona-krisen tar slutt.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Bruddet som Covid-19 og det påfølgende lockdownregimet har medført gir en unik mulighet til å studere hvordan vaner og hverdagspraksis endres og dermed for å vurdere muligheter og barrierer for overgangen til et lavutslippssamfunn. Utslagene dette har hatt på forbruksmønstre er svært ulike i ulike lag av befolkningen. Prosjektet er en del av et internasjonalt konsortium ledet fra Wageningen University som bruker samme metode for å studere Covid-19 og endringer i hverdagsliv i 11 ulike land.

Metode

Intervju (for det meste digitalt) med 28 husholdninger i Oslo. Oppfølgingsintervju sommer 2022 (også i Vietnam og Irland). Bilder fra deltakere.

Deltakere

SUM (UiO), TØI

16. Bærekraft og forbruk

Hva hindrer og muliggjør en overgang til mer bærekraftig og rettferdig forbruk i Norge?

English title: What factors prevent and enable a transition to a more sustainable and fair consumption in Norway?

Varighet: 2021-2024

Prosjektleder: Arve Hansen (arve.hansen@sum.uio.no), Ulrikke Wethal (u.b.wethal@sum.uio.no), SUM (UiO)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Et solid forskningsgrunnlag viser tydelig at forbruk er et komplisert sosialt fenomen, sterkt påvirket av en rekke politiske og materielle faktorer. Likevel fokuserer miljø- og klimapolitikk i stor grad på individet og

en ide om at rasjonelle forbrukere vil gjøre bærekraftige valg såframt de får nok informasjon. Dette prosjektet har som mål gå dypere enn individuelle valg og fokuserer på å forstå forbruk som en del av hverdagslivets geografier og praksiser, inkludert hvordan produksjon og provisjonsystem påvirker forbruksmønstre.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Siden en stor del av de globale utslippene og global ressursbruk er knyttet til forbruk, spiller husholdninger en avgjørende rolle. I Norge, med særs høyt materiell levestandard og sterk kjøpekraft, utgjør forbruket en stor del av det nasjonale karbonavtrykket. Forbruk er også et sentralt spørsmål når det gjelder sosial ulikhet: For det første forbruker sosiale grupper i Norge ulikt, for det andre produserer rike land som Norge lite av det som faktisk blir konsumert innenfor landegrensen. Dette gjør Norge «eksporterer» mye av sine forbruksrelaterte utslipp siden utslipp måles på bakgrunn av produksjon. Både de utslippsmessige og sosiale konsekvensene av vårt forbruksmønster gjør dette til en viktig og interessant tematikk i Include.

Metode

Kvalitative digitale intervjuer og fotografi

Deltakere

SUM, FIVH og Spire uformelt tilknyttet.

PhD-prosjekter

17. Framtidens kjøtt: Hvilken rolle kan alternative proteiner spille i forbrukeres matvaner?

English title: Meating the Anthropocene: Barriers and opportunities for alternative proteins in Norway

Varighet: 2021 – 2025

Stipendiat: Johannes Volden, SUM (johannes.volden@sum.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Dette PhD-prosjektet utforsker alternative proteiner og hvilken rolle disse kan spille i en omstilling mot bærekraftige matpraksiser i en norsk kontekst. Det er bred enighet om at produksjon og forbruk av konvensjonelt kjøtt må reduseres for å oppnå en bærekraftig framtid. Selv om stadig flere forbrukere er åpne for å redusere og erstatte kjøtt i kostholdet, vet vi ikke nok om hvordan matvaner endres i praksis. Dette prosjektet tar i bruk dybdeintervjuer og matintervensjoner for å undersøke hvilken rolle kjøtt og alternativer til kjøtt spiller i forbrukeres matvaner, samt hvordan forbrukere opplever å legge om matvanene sine.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet skaper ny innsikt i dynamikken i matforbruket ved å studere rollen til kjøtt og kjøttfri mat i sosiale praksiser. Dette bidrar til en større diskusjon om en bærekraftig og rettferdig matframtid.

Metode

Dybdeintervjuer og matintervensjoner med forbrukere og husholdninger.

18. Inkluderende byrom

English title: Providing inclusive public spaces in newly developed urban areas

Varighet: 2022-2026

Kandidat: Sigrid Jerpstad, næringslivs-PhD I Rambøll Management Consulting AS/ISS

(sigrid.jerpstad@ramboll.com)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

I dette prosjektet undersøkes hva som utgjør velfungerende og gode byrom i nylig etablerte urbane boligområder. Gjennom en kvalitativ casestudie, undersøker jeg nettverket av offentlig tilgjengelige byrom i Kværnerbyen, Nydalen og på Vollebekk. Perspektiver fra kommune, utbyggere, arkitekter og innbyggere involvert i planleggingen, utbyggingen og driften av områdene innhentes. Videre diskuteres hvordan arkitekter, planleggere og beslutningstakere i større grad kan legge til rette for mangfoldige og inkluderende offentlige rom i sine byutviklingsprosjekter.

Prosjektet undersøker:

- Hvilke visjoner og rammevilkår som lå til grunn for caseområdenes transformasjon fra industriområde til multifunksjonelle urbane boligområder
- Hvordan kommunale aktører, private utbyggere og arkitekter erfarer planleggingen, utbyggingen og vedlikeholdet av nylig etablerte boligområder
- Hvordan innbyggere bruker og opplever byrommene

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet er relevant for Include siden utvikling av kompakte byer og tettsteder fremmes som et sentralt bidrag til det grønne skiftet og til energiomstilling. I denne prosessen blir tidligere industriområder transformert til multifunksjonelle urbane boligområder, med god offentlig transport, muligheter for gange og sykkelbruk og kort avstand til funksjoner i byen. Kompakt byutvikling og fortetting fører til høy arealutnyttelse og kan legge press på eksisterende offentlige rom og gjøre det vanskelig å etablere nye fellesrom, særlig i en situasjon hvor mye av byutviklingen skjer gjennom enkeltprosjekter fremmet av private utbyggere. Ved å belyse erfaringer og utfordringer fra transformasjonsområder kan prosjektet gi innsikt om hvordan beslutningstakere, planleggere, private utbyggere og arkitekter kan skape velfungerende og gode byrom i nye og energismarte boligområder.

Metoder

Kvalitativ casestudie (dybdeintervjuer, gående intervjuer, observasjoner, dokumentstudier).

Deltakere

Bærum kommune, Lillestrøm kommune, Oslo kommune (Bymiljøetaten), a-lab arkitekter er deltakere i prosjektet, «Virkelig offentlig byrom» som denne PhD'en er tilknyttet.

19. Staten som system-bygger for elektrisk infrastruktur i transportsektoren.

English title: The state as a system-builder in electrification of transport

Varighet: 2022-2026

Stipendiat: Daniel Molin, offentlig PhD i Miljødirektoratet (daniel.molin@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Det moderne samfunn kjennetegnes av infrastruktur som har vokst frem over lang tid. Siden utviklingen har foregått over tid, har utberedninger og funksjoner knyttet til denne infrastruktur blitt så kompleks at det er blitt til *systemer* av infrastruktur. Det er ikke ofte slike store infrastrukturendres, og endring av slike etablerte systemer kan være en formidabel utfordring. Elektrifiseringen av transport er en slik endring.

Prosjektet vil undersøke hvilken rolle staten har tatt som system-bygger i overgangen til elektrisk infrastruktur i transportsektoren. Mens staten har tatt en aktiv rolle, særlig i et geografisk perspektiv, i etableringen av mange av de tidligere infrastrukturene, som jernbane eller kommunikasjonssystemer, vil prosjektet fokusere på hvordan dagens samfunnsøkonomiske regime påvirker statens rolle på dette feltet.

Prosjektet vil også undersøke eventuelle forskjeller mellom Norge og Sverige i hvilken rolle staten har valgt å ta, og hvordan dette kommer frem i strategiske dokumenter som Nasjonal transportplan.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Aktiv bruk av virkemidler har gjort det norske kjøretøymarkedet til en spydspiss i den globale endringen som nå skjer, og resultatet vil ha stor betydning for både transport- og energisystemet. Det betyr samtidig at det akkurat nå er mye å lære av å forstå endring og innføring av nullutslippskjøretøy i Norge. Introduksjon av ny teknologi skjer ikke plutselig, ikke likt over hele landet, ikke likt i ulike aldersgrupper og ikke likt i alle sosiale grupper i samfunnet. De geografiske effektene av introduksjon av ny teknologi påvirker mulighetene, hastigheten og kostnadene forbundet med å skape et nullutslippssamfunn.

Metoder

Kvalitativ metode, dokumentanalyser og intervjuer.

20. Rettferdig omstilling av mobilitet i by

English title: Just climate transition in urban mobility. The transformation of mobility systems and practices for socially just climate transition in cities

Varighet: 2022-2026

Stipendiat: Hilde Solli, offentlig PhD i Klimaetaten (hilde.solli@kli.oslo.kommune.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Målet med doktorgraden er å utvikle bedre forståelse for hvordan Oslos mobilitet kan omstilles i tråd med kommunens klimamål, på en slik måte at innbyggerne er inkluderte og opplever omstillingen som rimelig og rettferdig. Det settes søkelys på folks opplevde mobilitet, muligheter og begrensninger. Formålet er å bidra til økt kunnskap om hvordan Oslo og andre byer kan møte klimautfordringen og kutte klimagassutslipp på en sosialt rettferdig måte.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Halvparten av Oslos klimagassutslipp kommer fra person og næringstransport. Omstilling til mobilitet uten utslipp kan berøre folk på ulike måter. Derfor er det viktig å forstå bedre hvordan mobiliteten kan omstilles på en rettferdig måte.

Metoder

Det anvendes kvalitative intervjuer i kombinasjon med sporing av reiser. Folk fra ulike steder i Oslo skal intervjues om hvordan de opplever daglig mobilitet og muligheter for omstilling. Intervjuene vil handle

om hvordan folk reiser i dag, hvordan de opplever reisene sine og hvilke muligheter de har. Folk vil også bli bedt om å spore reisene sine med mobiltelefonen slik at samtalen kan handle om helt konkrete reiser som de gjør.

21. Boligmobilitet og flyttemønstre

English title: Residential mobility in the green compact city: class-led appropriation of urban resources

Varighet: 2022-2026

Stipendiat: Marieke van der Star, PhD-stipendiat ved ISS (m.e.van.der.star@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet vil undersøke hvordan (i lys av fortettingsprosesser) boligmobiliteten og flyttemønstre har **endret seg sosialt og romlig for innbyggere med ulike former for (sosial, kulturell, økonomisk og romlig) kapital** og i ulike husholdningssituasjoner. Studien vil spesielt ta hensyn til hvilken betydning den stedlige konteksten (eller romlig kapital) har og hvilken rolle den spiller i valg av bolig både med hensyn til faktisk beliggenhet og mobilitetsmuligheter.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Include er opptatt av hvordan vi kan få til en sosialt inkluderende klima- og energiomstilling, og denne studien vil undersøke i hvilken grad den bærekraftige og klimavennlige by- og boligpolitikken fører til en skjev og ulikhetsskapende fordeling av ressurser gjennom boligmarkedet.

Metoder

Kvantitative statistiske metoder, basert på longitudinelle stedfestede registerdata, samt spørreundersøkelse.

22. En grønn by for alle? En studie av sosiale implikasjoner av elveåpninger i Oslo.

English title: *The green city for whom? Investigating social implications of the reopening of urban rivers in Oslo*

Varighet: 2024-2028

Stipendiat: Hannah Sigriddatter Ander h.s.ander@sosgeo.uio.no

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Målet med studien er å kritisk undersøke sammenhenger mellom utviklingen av ny grønn urban infrastruktur og spørsmål om sosial inkludering og rettferdighet. Urbane vassdrag er en sentral grønn infrastruktur i byene våre, og å åpne lukkede vassdrag er blitt et viktig tiltak i det grønne skiftet i Oslo. Samtidig innebærer åpningen av tidligere lukkede vassdrag sosiale valg og konsekvenser: Hva slags byrom skapes i forbindelse med elveåpningene, hvordan skapes de og for hvem? Hvordan bruker ulike byutviklere elveåpningen i sine prosjekter, og med hvilke konsekvenser? Hvordan relaterer grønn infrastruktur og elveåpninger seg til spørsmål om politisk økonomi og en markedsorientert byutvikling? Gjennom å se på arbeidet med å åpne bekker og elver i Oslo vil jeg undersøke sammenhenger mellom ny grønn infrastruktur og sosioromlig ulikhet, ekskludering og gentrifisering.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Skal det grønne skiftet bli for alle og bli politisk og sosialt bærekraftig, må det også være sosialt inkluderende og rettferdig. Oslo er en av mange byer som har iverksatt flere byøkologiske prosjekter. Samtidig som klima og natur er blitt tatt mer på alvor i byutviklingen, er imidlertid arbeidet med de sosiale utfordringene mindre fremtredende. Flere forskere løfter nå en bekymring for at ny grønn urban infrastruktur kan bidra til økt ulikhet, gentrifisering og fortrenging av mindre velstående grupper i byen. En viktig utfordring i byutviklingen fremover blir dermed: Hvordan skape et grønt urbant skifte for alle, som ikke bidrar til økt sosial ulikhet? Dette prosjektet søker å gi noen svar.

Metoder

Studien vil se på konkrete caser av elveåpninger i Oslo og undersøke disse fra et sosialt rettferdighetsperspektiv gjennom en rekke kvalitative metoder, som ulike former for intervjuer, observasjoner og tekstanalyser.

WP3: Kommunen som endringsaktør

Tema: Institusjonalisering av miljø- og klimaarbeid

23. Klimabudsjett

Klimabudsjettering som verktøy i omstilling til lavutslippssamfunnet

English title: The role of climate budgeting in transformations to a low emission society

Varighet: Januar 2021 – August 2025

Prosjektleder: Mette Solnørdal, UiT (mette.solnordal@uit.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Hovedmålet for prosjektet er å studere hvordan klimabudsjett som ledelsesverktøy, kan bidra i norske kommuners omstillingsprosesser mot lavutslippssamfunn. Prosjektet skal også utarbeide forslag til praksiser og modeller for vellykket implementering av klimabudsjett i kommuner.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Dette prosjektet adresserer omstilling til lavutslippssamfunnet og da spesifikt om og hvordan klimabudsjettering kan bidra til lokalt omstillingsarbeid. Klimabudsjettering kan forstås som et ledelsesverktøy. Dette verktøyet må tilpasses lokal kontekst, lokal praksiser og strategier. Først med en slik tilpasning/oversettelse vil verktøyet kunne bli effektivt. Det er viktig å forstå hvordan kommuner jobber med dette verktøyet, hvordan det blir oversatt og hvordan ulike grupper (inkludert ansatte) inkluderes i utvikling av verktøyet. Dette er fokus i prosjektet og er i tråd med WP3s første fokusområde– institusjonalisering av miljø og klimaarbeid.

Metode

Prosjektet baserer seg på kvalitative case-studier i kommuner. Her inngår dybdeintervjuer med relevante kommunale aktører og i noen utstrekning også næringslivsaktører. Dokumentanalyser er også sentralt i tillegg til utstrakt dialog med partnere som deltar i prosjektet.

Deltakere

UiT, SUM, Civitas, KS, Tromsø, Oslo, Lillestrøm, Miljødirektoratet, Troms FK, Solenergiklyngen, Akershus FK, Bærum, Ullensaker, Helsedirektoratet, FIVH

24. Grønt partssamarbeid

Grønt partssamarbeid i norske kommuner

English title: Greening industrial relations in Norwegian municipalities

Varighet: April 2020 – Desember 2024

Prosjektleder: David Jordhus-Lier, ISS (david.jordhus-lier@sosgeo.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Dette prosjektet undersøker potensiale for å inkludere spørsmål om bærekraft og klima i kommunale arbeidslivsrelasjoner. Mer spesifikt ønsker vi å forstå hvordan formålsbestemmelser i hovedavtalen mellom KS og forhandlingssammenslutningene (arbeidstagerorganisasjonene) kan overføres praksis i det lokale partssamarbeidet, og til grønne krav i tariffavtaler. Som den største enkeltarbeidsgiver i de fleste norske kommuner, vil det derfor kunne ha betydning utover kommunens egen organisasjon om arbeidsgiver- og arbeidstagerorganisasjoner i kommunal sektor tok felles ansvar for klima og bærekraft.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

En av problemstillingene i Includes Arbeidspakke 3 er rettet mot hvordan en sosial inkluderende omstilling kan institusjonaliseres i kommunens egen organisasjon. Prosjektet «Grønt partssamarbeid» spiller en viktig rolle i å belyse dette spørsmålet, og for å fremheve arbeidslivsdimensjonen i Include generelt. For det andre har prosjektet potensial til å bli en viktig intervensjon (WP4), gitt sin eksperimentelle og utprøvende natur. Prosjektet vil drive følgeforskning på en agenda som fortsatt er under utvikling. Gitt at de deltakende partnerne er villige til det, vil vi kunne bidra til å legge til rette for strategier og prosesser for å inkludere klimaspørsmålet i forhandlinger – som ellers ikke ville vært gjennomført.

Metode

I Norge er fortsatt begreper som grønt partssamarbeid og grønne tariffavtaler teoretiske størrelser, selv om ulike fagforeninger har tatt ulike initiativer for å forsøke å sette slike ideer ut i praksis (f.eks. egne handlingsplaner eller medieutspill før lønnsforhandlinger). På grunn av koronapandemien, har flere av disse initiativene blitt utsatt. Som forskere, har derfor den viktigste målsetningen i første fase av prosjektet vært å etablere en dialog med de ulike aktørene gjennom refleksjonsamtaler og forskningsintervjuer med de viktigste fagforbundene og arbeidsgiverorganisasjonen KS. I 2023 har vi gjennomført to casestudier av kommuner for å undersøke i hvilken grad formålsklæringen om å integrere klima- og miljøspørsmål i Hovedavtalen av 2020 og 2022 (mellom KS og forhandlingssammenslutningene) har kommet til uttrykk i det lokale partssamarbeidet. Studien har blitt gjort sammen med partene.

Deltakere

ISS (UiO), KS, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, NITO.

25.NYTT. Grønne pionerkommuner. Hvordan forstå kommuner med bærekraftig areal og energipolitikk.

English title: GreenPioneers: Understanding municipal pioneers in land-use and renewable energy development

Varighet: September 2024 – Juni 2027

Prosjektleder: Anders Tønnesen, CICERO (anders.tonnesen@cicero.oslo.no)

Prosjektets hjemmeside:

Hovedmål

Omstillingen til et bærekraftig samfunn forutsetter redusert press på naturressursene og en overgang til fornybar energi. I Grønne pionerkommuner (GreenPioneers) fokuserer vi på norske kommuners rolle i arealforvaltning og i utvikling av fornybar energi. Kommuner spiller en nøkkelrolle i den grønne omstillingen på grunn av deres delegerte myndighet i arealforvaltning og deres potensiale som gründere i å utvikle nye energimodeller som vektlegger lokale arealressurser og behov. For både arealforvaltning og utvikling av fornybar energi er det derfor viktig å bedre forstå foregangskommuner som implementerer bærekraftig politikk samtidig som de hensyntar sosial rettferdighet. I prosjektet er sentrale tema:

- Innholdet i de konkrete strategiene og praksisene
- Hva som motiverer kommunene, og hvilke utfordringer de står overfor
- I hvilken grad sosiale-rettferdighetsaspekt fremmer bærekraftig areal- og energipolitikk
- I hvilken grad bærekraftig areal- og energipolitikk opprettholder eller skaper nye former for sosial urettferdighet

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

For Include er det viktig å forstå grunnlaget for ambisiøs areal- og fornybarpolitikk i norske kommuner, herunder motivasjon, barrierer og koblinger til forskjellige former for rettferdighetsspørsmål. I 2023 gjennomførte Include en prosess for å prioritere nye forskningstemaer. Et av temaene som ble prioritert var arealbrukspolitikk og praksis knyttet til transformasjonen til et lavutslippssamfunn. Forskning på hvordan arealbruk kunne begrenses i tråd med for eksempel målene i Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework ble fremhevet som ett sentralt tema. I tråd med Includes overordnede fokus på sosial rettferdighet, skulle prosjektene også inkludere disse aspektene. GreenPioneers-prosjektet tar for seg begge prioriteringene og passer dermed Includes strategier for senterets siste periode.

Metode

GreenPioneers vil ta i bruk dybdestudie med 4-6 kommuner som case.. Den primære datakilden vil være kvalitative semistrukturerte intervjuer. Intervjuene vil være rettet mot personer som er involvert i arealforvaltning eller utvikling av fornybar energi, og de som er berørt av disse. For å utfylle intervjudataene vil vi bruke dokumentstudier som sekundærdata. Dokumentanalysen vil omfatte kommunale strategiske plandokumenter, detaljplandokumenter, møteprotokoller, søknader til f.eks. Innovasjon Norge, konsulentrapporter og dokumenter knyttet til vedtak i kommunestyrene. Vi vil også bruke nettportalen naturkampen.sabima.no, utviklet av Include brukerpartner SABIMA, som vurderer og rangerer alle norske kommuner basert på deres innsats for å verne om naturen.

Deltakere

CICERO, SUM (UiO), FNI, partnere ønskes

26.NYTT. Sirkulærøkonomi i Oslo kommune.

Et følgeprosjekt av det interkommunale arbeidet med temaplan for sirkulærøkonomi i Oslo kommune

English title: Internalising and institutionalising the circular economy in Oslo municipality

Varighet: 2024 - 2025

Prosjektleder: Ulrikke Wethal (u.b.wethal@sum.uio.no)

Prosjektets hjemmeside

Hovedmål

I 2023 ble Oslo kommunes 'Temaplan for sirkulærøkonomi mot 2030' lansert, et verktøy som skal hjelpe Oslo kommune i arbeidet for at sirkulære løsninger blir hovedregelen i Oslo. I dette prosjektet tar vi utgangspunkt i Oslo kommunes arbeid med denne temaplan for å undersøke hvordan kommunen arbeider for å forankre klima- og miljøarbeid i kommunestrukturen, samt utvikle anbefalinger for hvordan det sirkulærøkonomiske arbeidet kan videreutvikles. Prosjektet ønsker både å forstå hvordan sirkulærøkonomi blir operasjonalisert gjennom dette arbeidet, hvordan arbeidet organiseres på tvers av ulike etater, samt hvordan det kobles til annet pågående klima- og miljøarbeid i kommunen.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet handler om hvordan vi kan skape bedre løsninger for redusert ressursbruk og forbruk, og vil derfor plassere seg i et av Includes definerte kjernetema for den siste perioden. I tillegg vil det koble seg på tematikk i allerede etablerte prosjekt i Include, slik som kommunens rolle som endringsaktør, institusjonalisering av klima- og miljøpolitikk, sirkulære løsninger i norske kommuner, og bærekraftig forbruk.

Metode

Prosjektet vil utvikles som et følgeprosjekt av arbeidet med temaplan for sirkulærøkonomi i Oslo kommune. Dokumenter og kvalitative intervju vil utgjøre datamaterialet. Dokumentflyten rundt temaplan for sirkulærøkonomi vil studeres, da dette vil utgjøre en viktig del av datamaterialet for å forstå hvordan arbeidet med sirkulærøkonomi operasjonaliseres og organiseres. Etatenes egne vurderinger for hvordan de kan bidra til temaplanen vil for eksempel potensielt se annerledes ut enn slik temaplanen omtales i tildelingsbrevene til de ulike etatene og dermed også bidra til å endre operasjonaliseringen. I prosjektet ønsker vi å intervju alle virksomhetene som er involvert i arbeidet med temaplanen, fra drift til toppledelse, og både politisk og administrativt. Vi behøver veiledning fra partnere i Oslo kommune for å velge ut og rekruttere disse informantene. Ifølge tildelingsbrev skal åtte av kommunens etater levere vurdering om hvordan de kan bidra til en mer sirkulær økonomi i tråd med den vedtatte temaplanen. I tillegg vil det kunne bli aktuelt å intervju statsforvalter, representanter fra KS, Klima- og Miljødepartementet og Miljødirektoratet.

Deltakere

SUM (UiO), Oslo kommune

Tema: Involvering av lokalsamfunnet

27. Bærekraftig forbruk og ombruk

Lokale initiativer for bærekraftig forbruk (tidl. Deling og forbruk)

English title: Re-making consumption? Exploring the transformative potential of local initiatives for sustainable consumption

Varighet: 2020 - 2024

Prosjektleder: Ulrikke Wethal (u.b.wethal@sum.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Som en del av en grønn omstilling må vi finne mer bærekraftige måter å forbruke på, blant annet gjennom å øke tingenes levetid og begrense ikke-resirkulerbart avfall. I mange lokalsamfunn finnes det

allerede etablerte initiativer som søker å bidra til dette, slik som bruktutvalg, reparasjonscafeer eller utlånsordninger. Dette prosjektet undersøker hvordan slike lokale initiativ for bærekraftig forbruk forstås og brukes av innbyggerne, samt hvilken rolle kommunen har og kan ha i å tilrettelegge for utvikling og utvidelse av disse.

Prosjektet utforsker hvordan kommuneledede bærekraftsinitiativer (samarbeidende forbruk, gjenbruk, deling) blir forstått og brukt av innbyggerne, og ønsker å forstå potensielle sosiale, økonomiske eller institusjonelle barrierer for oppskalering /mainstreaming til et mer bærekraftig forbruk. Prosjektet ønsker å forklare under hvilke omstendigheter slike initiativer bidrar positivt til bærekraftig forbruk, blant annet gjennom å tilby arenaer for inkludering og sosial læring, og under hvilke omstendigheter de ikke gjør det.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet knytter seg direkte til forskningsmål i WP 2 og 3, gjennom å undersøke hvilken rolle forbruk spiller i en sosialt inkluderende overgang til et lavutslippssamfunn. Ombruk og deling har potensial til å være en avgjørende komponent i et mer bærekraftig forbruk, men i hvilken grad potensialet realiseres er et empirisk spørsmål. Prosjektet vil utvikles i samarbeid med flere av Includes brukerpartnere.

Metode

Gjennom kvalitative intervju med husholdninger og ulike kommunale, kommersielle og ideelle aktører ønsker prosjektet å forklare når og hvordan slike initiativer kan bidra positivt til mer bærekraftige forbruksmønstre, samt hvilke utfordringer de opplever i denne sammenheng.

Prosjektet samler inn data fra etablerte initiativer for bærekraftig forbruk lokalisert i og koordinert gjennom Asker kommune, mange i direkte tilknytning til Askers renovasjonssystem.

Deltakere

SUM (UiO), Asker, Oslo, FIVH, Spire, Akershus FK, Miljødirektoratet

28. Småskalalandbruk – et partnerledet prosjekt

English title: Small-scale agriculture

Varighet: Januar 2023 – desember 2024

Prosjektleder: Kjetil Bjørklund, KS (kjetil.bjorklund@ks.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Hovedmålet med prosjektet er å belyse hvordan småskalaliv leves der deler av livsgrunnlaget hentes fra lokale skogs- og jordressurser. Vi ser også på om og på hvilken måte småskalalandbruk bidrar til bærekraftig lokalsamfunnsomstilling. Vi har et fokus på småskalaaktører i matproduksjon og skogbruk inkludert aktører som viderefører lokale håndverkstradisjoner basert på lokale skogressurser. Småskala-aktørenes historier skal også bidra til å belyse hvordan de lever sine liv med tanke på klima- og miljøavtrykk og hvordan dette er koblet til det gode liv. I forprosjektet har vi sett at mange lever med lite ressursbruk. Dette kan bidra med inspirasjon og lærdom også til andre kontekster enn småskalalandbruk for eksempel i forbrukssammenheng og med tanke på nedvekst/motvekst-diskusjonen (degrowth).

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet er viktig i Includes portefølje fordi det belyser betydningen av å inkludere alternative/småskala-aktører i bærekraftig lokalsamfunnsomstilling. Mye av omstillingsarbeidet har

byfokus gjennom satsing på transport og fortetting. Distriktskommuner har imidlertid ofte en betydelig andel landbruk i sin næringsportefølje og mange av dem er småskala-aktører. Kan småskalaaktivitet relatert til landbruk i disse kommunene ha en betydning for arbeidet med bærekraftig lokalsamfunnsomstilling?

Mange småskalaaktører opererer, som vi har fått illustrert i forprosjektet, med alternative salgskanaler og med alternative driftsformer som kan utfordre forståelsesrammer for dagens landbruks- og klima og miljøtilnærming. Prosjektet er da også viktig for å utfordre og skape en debatt om disse. Til slutt er det en ambisjon at vi også skal knytte prosjektet til diskusjon om nedvekst.

Metode

Intervjuer med småskala landbruksaktører og dokumentstudier. Vi har som mål at dette skal kunne bli en bok med småskala-landbrukshistorier.

Deltakere

KS, SUM (UiO), CICERO, Spire, Østfold FK, TreFokus

29.NYTT. Bærekraftsregnskap i Hurdal.

Bærekraftsregnskap som helhetlig verktøy for kommunalt bærekraftsarbeid? En studie av Hurdal kommune

English title: Sustainability accounting as holistic tool for sustainability work within municipalities? The case of Hurdal

Varighet: 2024 - 2025

Prosjektleder: Ulrikke Wethal (u.b.wethal@sum.uio.no)

Prosjektets hjemmeside

Hovedmål

Kommuner er sentrale aktører innenfor energi- og miljøomstilling og det har etter hvert blitt utviklet en rekke ulike styringsverktøy for å bidra inn i arbeidet. Som et nytt tilskudd til dette ble det i 2023 utviklet et bærekraftsregnskap i Hurdal kommune. Bærekraftsregnskapet er basert på et indikatorsett som SSB har utviklet på oppdrag fra KS for å gjøre dem målbare og samtidig relevante for kommunenivå.

Indikatorene skal treffe en trippel bunnlinje, dvs. være relevante for miljømessige, sosiale og økonomiske forhold.

Med utgangspunkt i Hurdal kommunes arbeid med bærekraftsregnskapet vil dette prosjektet undersøke hvordan man kan arbeide helhetlig med bærekraft på kommunenivå. Prosjektet ønsker å forstå og belyse på hvilke måter dette verktøyet kan bidra i kommunalt bærekraftsarbeid og hvordan de kan utformes for å ha innflytelse på dette arbeidet. I tillegg vil vi undersøke hvordan bærekraftsregnskapet samsvarer med befolkningens prioriteringer og hvordan deres perspektiver kan inkluderes i bærekraftsregnskapet.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet vil bidra inn i arbeidet for å bedre forstå kommunenes rolle som endringsaktører innenfor energi- og miljøomstilling. Bærekraftsregnskap er et nytt tilskudd til styringsverktøyene kommuner kan benytte seg av i dette arbeidet, men Hurdal kommune er pr. nå den eneste kommunen som har utviklet et slikt regnskap, og jobber med å integrere dette i sitt bærekraftsarbeid. Vi ønsker å forstå hvilke faktorer som ligger til grunn for at Hurdal har igangsatt dette arbeidet, hvordan regnskapet brukes i

beslutningsprosesser, samt de barrierer og muligheter som oppstår for det generelle bærekraftsarbeidet i kommunen. Arbeidet vil kunne videreføre og knytte seg til annet av Includes arbeid om institusjonalisering av klima- og miljøarbeid på kommunalt nivå.

Metode

Prosjektet vil hovedsakelig benytte seg av dokumentstudier og kvalitative intervju. Relevante dokumenter oversendes fra Hurdal kommune, slik som bakgrunnsdokumentene for utviklingen av bærekraftsregnskapet, selve regnskapet, samt andre styringsverktøy på samme felt.

Deretter vil vi gjennomføre to runder med datainnsamling i Hurdal: Første runde er på kommunenivå hvor vi intervjuer relevante aktører i Hurdal kommune som har arbeidet eller arbeider med bærekraftsregnskapet. Vi vil rekruttere bredt i kommunen, fra drift til toppledelse og både politisk og administrativt, ved hjelp av våre kontakter i Hurdal kommune.

Andre runde med datainnsamling fokuserer på befolkningen i Hurdal; i hvilken grad lokalbefolkningen har eierskap over bærekraftsregnskapet og måten bærekraft operasjonaliseres der, hvordan regnskapet harmonerer med lokalbefolkningens visjoner for gode bærekraftige liv og lokalsamfunn, og i hvilken grad prioriteringene i bærekraftsregnskapet oppleves som sosialt inkluderende.

Deltakere

SUM (UiO), Hurdal

Tema: Flernivåstyring

30. Rettferdige avgifter

Avgiftspolitikken i Norge – grønn og rettferdig?

English title: The National Budget and Tax Policy in Norway: Green and Just?

Varighet: Mai 2021 – Desember 2024

Prosjektleder: Katinka Holtsmark, Økonomisk Institutt UiO/TØI (k.k.holtsmark@econ.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål:

- Undersøke mulige effekter av fond for tilbakebetaling av karbonavgifter til bedrifter eller husholdninger.
- Undersøke spesifikt om tilbakebetaling av karbonavgifter kan påvirke bedrifters incentiver til investering i grønn teknologi.
- Kartlegge klimapolitiske tiltak og virkemidler i Nasjonalbudsjettet for 2023, og undersøke fordelingsvirkningene av disse.

Karbonavgifter er et sentralt virkemiddel i den norske klimapolitikken, og sammen med deltakelse i EUs kvotemarked sikrer avgiften at en betydelig andel av norske utslipp er priset. Virkningene av utslippsprising på inntektsfordelingen – gjennom både direkte og indirekte kanaler – er viktige for denne politikken legitimitet. Ulike former for tilbakebetalingssystemer knyttet til karbonavgifter er blitt foreslått som tiltak for å bedre fordelingsprofilen i klimapolitikken. Slike systemer kan kanskje også bidra til at en kraftfull klimapolitikk får større oppslutning i befolkningen. Prosjektet vil undersøke hvordan slike tilbakebetalingssystemer påvirker virkningen av karbonavgiftene i seg selv, spesielt virkningen på investeringer i grønn teknologi. Videre ønsker prosjektet å bidra til et bredere kunnskapsgrunnlag om fordelingsvirkningene av prising av klimautslipp mer generelt.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

For di prising av klimautslipp både er sentralt i den norske klimapolitikken og trolig nødvendig for å møte norske klimaforpliktelser er det sentralt for Include å bidra til kunnskap om fordelingsvirkningene av slik politikk. Samtidig er det også viktig med bred kunnskap om hvordan ulike alternativer for bruk av avgiftsinntekter påvirker muligheten for rettferdig grønn omstilling.

Metode

Metoden i det vitenskapelige bidraget i prosjektet vil være anvendelse av økonomisk teori.

Deltakere

ØI (UiO), TØI, FIVH

PhD-prosjekter

31. Sirkulærøkonomi

Samarbeidsstyring i omstillingen til sirkulærøkonomi: En studie av sirkulære initiativer i norske kommuner

English title: Collaborative governance in the transition to a circular economy: A study of circular initiatives in Norwegian municipalities

Varighet: 2021-2024

Stipendiat: Ingrid Christensen, CICERO (ingrid.christensen@cicero.oslo.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet vil undersøke hvordan kommuner kan oppnå en omstilling til sirkulær økonomi gjennom samarbeidsstyring. I prosjektet undersøkes hvordan kommuner kan samarbeide med næringslivet for å oppnå økt sirkularitet, samtidig som de ivaretar legitimitet i prosessen og demokratisk ansvarlighet.

Spesifikt vil prosjektet se på:

- Sammenhengen mellom betingelser i samarbeidsprosesser og resultater av samarbeidet
- Om og hvordan kommuner kan legge til rette for samarbeidsstyring for å oppnå ønskede resultater
- Prosessdesign av samarbeidsstyring som har resultert i vellykkede sirkulære løsninger

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet er relevant for Include fordi det vil bidra til å undersøke hvordan kommuner gjennom samarbeidsstyring kan oppnå en sosialt rettferdig omstilling til sirkulær økonomi. En omstilling til sirkulær økonomi er et viktig steg på veien til lavutslippssamfunnet. Samarbeid er nødvendig for å realisere en sirkulær økonomi, og det argumenteres for at kommuner har potensialet for å tilrettelegge for gode samarbeidsrelasjoner. Dette prosjektet vil bidra til å undersøke hvordan kommuner gjennom samarbeidsstyring effektivt kan nå mål om økt sirkularitet, samtidig som de ivaretar legitimitet i prosessen og demokratisk ansvarlighet.

Metode

Casestudier, intervjuer, dokumentstudier og kvalitativ komparativ analyse

32. Flernivåstyring byvekst

Byveksttaleordningen – et bidrag til rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet?

English title: Urban contractual agreements – a contribution to just transition to a low carbon society?

Varighet: 2021-2025

Stipendiat: Kirsten Hegsvold, TØI (Kirsten.Hegsvold@toi.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Tema

Tema for doktorgraden er studie av byveksttaleordningen. Det er i hovedsak policyprosesser som blir studert, og rollen til ekspert og ekspertkunnskap i utforming av lokal klimapolitikk. Fokuset er på grad av samordning mellom aktørene i nettverket, hvordan politikkprosesser påvirkes av ekspertkunnskap og om det kan være koalisjoner med ulike mål og interesser, og hvordan dette påvirker rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet.

De fire største byområdene har inngått byveksttaler med staten. Målet for byveksttalen er et nullvekstmål for personbiltransport. Det økte transportbehovet skal være med kollektivtransport, sykkel og gange.

Flernivåsam arbeidet i byveksttaleordningen er mellom stat, fylkeskommune og kommune, og det er en samordning av tre politikkområder - transportpolitikk, arealpolitikk og klimapolitikk. Det kan ses på som at det er tre ulike koalisjoner som samarbeider om felles politikoutforming. Policybeslutninger om bompenger med flere bomstasjoner og økt bompengebelastning ble tatt i flere av byområdene som er med i byveksttaleordningen. Det ble flere bompengelopprør, som resulterte i manglende tillit til politikken. I PhD'en undersøkes i hvilken grad procedural justice og distributional justice, hvis det legges til grunn, kan endre legitimiteten til beslutningene i byveksttaleordningen.

Hvorfor er prosjektet viktig og relevant for Include

Klimagassutslippene fra transportsektoren utgjør cirka en tredjedel av nasjonale utslipp. Halvparten av utslippene er fra veitransport. Reduserte utslipp fra transportsektoren er viktig for å nå nasjonale og internasjonale klimamål. Det er også viktig for omstillingen til lavutslippssamfunnet i 2050.

Byveksttaleordningen er et samarbeid om areal- og transportutvikling i de største byområdene, med et mål om utslippene fra transportsektoren ikke skal øke. Analyser i byutredninger viser at nullvekstmålet kan nås med ulike virkemiddelpakker. Det er i hovedsak tre måter å redusere utslippene fra transportsektoren. Valgene av virkemiddelpakker påvirkes av at det er ulike koalisjoner og bruk av ekspertkunnskap i samarbeidet. Fører dette til at det velges en politikk som har fokus på teknologi og grønn vekst, eller fører det til løsninger med fokus på fortetting og mindre transport.

33. Kommuner og samskaping

Samskaping av lokal bærekraft? Norske kommuner og klimasamarbeid

English title: Co-producing local sustainability? Norwegian municipalities suspended in webs of climate collaboration

Varighet: 2021 – 2025

Stipendiat: Iris Leikanger, SUM/SAI, UiO (iris.leikanger@sum.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet har som mål å studere hvordan samarbeidsnettverk mellom aktører i og utenfor kommuneorganisasjoner bidrar til kommuners arbeid med klimaomstilling. Prosjektet fokuserer spesielt på hvordan roller og ansvar fordeles mellom ulike aktører i samarbeidsprosjekter og hvordan samarbeid og samskaping påvirker hvilke temaer som blir sentrale i kommuners omstillingsstrategier.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Ambisjoner om deltakelse og samarbeid/samskaping blir stadig mer sentrale i diskusjoner om hvordan verden skal nå målet om omstilling til lavutslippssamfunnet. Dette reflekteres i klima- og samfunnsplanene til mange norske kommuner i et mål om å samarbeide med og legge til rette for samarbeid mellom aktører i privat, akademisk og sivil sektor. I denne sammenhengen er det viktig å få en bedre forståelse av hvordan slike samarbeid på tvers av sektorer fungerer, og hvordan det innvirker på sosial inkludering og rettferdighet – både i form av rettferdighets- og inkluderingsdimensjoner i selve samarbeidsrelasjonene, og hvordan samarbeid med ulike aktører innvirker på hva slags rettferdighets- og inkluderingsdimensjoner som tas opp i kommuners klimaarbeid.

Metode

Prosjektet gjennomføres i to stadier. Først vil det gjennomføres intervjuer med sentrale aktører i 7-10 kommuneorganisasjoner for å kartlegge kommunenes samarbeidspartnere og samarbeidsprosjekter. Deretter vil det gjøres langvarig feltarbeid i 2-4 utvalgte kommuner med intervjuer og deltakende observasjon.

34. Klimabudsjett som verktøy for omstilling

Hvordan bruker norske kommuner klimabudsjett som verktøy for omstilling til lavutslippssamfunn?

English title: How do Norwegian municipalities transform to low-carbon societies?

Varighet: August 2022 – August 2025

Stipendiat: Julie Høie Nygård, Handelshøgskolen, UiT (julie.h.nygard@uit.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

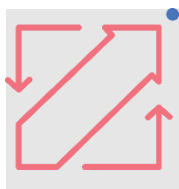
Prosjektet har som mål å studere hvordan norske kommuner implementerer og arbeider med klimabudsjett som et verktøy for klimaomstilling. Prosjektet fokuserer på hvordan klimabudsjett fungerer som et styringsverktøy og hvordan det tilpasses og oversettes til en lokal kontekst.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Klimabudsjett har blitt presentert som et styringsverktøy for å oppnå klimautslipp og andre vedtatte klimamål. Siden 2017 har flere kommuner valgt å ta i bruk klimabudsjett som en del av deres klimasatsing og som et konkret verktøy for å nå utslippsmålene som kommunen har satt. Til tross for økende bruk av klimabudsjett på alle styringsnivåer i Norge, er kunnskapsgrunnlaget rundt hvordan det tas i bruk og implementeres, tynt. Prosjektet vil dermed bidra med viktig kunnskap rundt hvordan kommunene arbeider med omstilling til lavutslippssamfunnet og hvordan klimabudsjett som verktøy påvirker en slik omstilling.

Metode

Prosjektet gjennomføres i tre stadier. Først vil det gjennomføres en dokumentstudie av åtte kommuners klimabudsjett og i hvor stor grad de bærer elementer av å være styringsverktøy. Videre skal det gjøres en tverrsnittstudie i fire-fem kommuner knyttet til deres klimabudsjett og hvordan konseptet er oversatt til å fungere i deres lokale kontekst. Det skal også gjennomføres en longitudinell studie i en-to kommuner for å undersøker hvordan klimabudsjett påvirker, eller blir påvirket av, kommunens arbeid knyttet til klimaomstilling.

WP4: Intervensjoner

Tema: Medborgerskap og utdanning for bærekraftig utvikling

35. Ung klimaledelse

Omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning fra barn og unge

English title: Transitions to a low carbon society through leadership and participation.

Varighet: 2021-2024

Prosjektleder: Ole Smørdal, IPED (ole.smordal@uv.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål:

- Å bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning fra barn og unge.
- Sikre at barn og unge får en reell stemme i utviklingen av nærmiljøene i Asker, i tråd med Barnekonvensjonen og Plan- og bygningsloven.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Asker kommune har per i dag ikke god og systematisk kunnskap om hvordan barn og unge bruker nærområdene sine og hva de synes om dem. Samtidig er det behov for å legge til rette for et relevant samarbeid mellom skolene og andre avdelingen i kommunen, for å ivareta Demokrati og medborgerskap som et nytt tverrfaglig tema i Kunnskapsløftet 2020. I tillegg er prosjektet høyst relevant for Bærekraftig utvikling, Livsmestring og folkehelse. Dette er derfor et gjensidig viktig arbeid for planmyndigheter og skolen som vil bidra til gjensidig gevinstrealisering. Prosjektet vil bidra til å nå bærekraftsmålene.

Metoder

Deltagende design. Intervjuer og arbeidsmøter. Eksperimenter med plattformer for samskaping og dialog. Legge til rette for en prosess der ungdomsrådet og de unges kommunestyre får fortelle hvordan de ønsker å medvirke i arbeidet med implementering av klimaplanen.

Pilotere Barnetråkk i forbindelse med stedsutvikling i de områdene som har opprettet lokalsamfunnsutvalg og innbyggertorg (Heggedal, Slemmestad og Tofte). I denne første fasen vil vi pilotere med barneskoler på mellomtrinnet.

Deltakere

IPED (UIO), Asker

Tema: Utvikling av nye verktøy og praksiser

36. Hovinbyen: Sosial inkludering og samskaping i Hovinbyen

Sosial inkludering og samskaping i Hovinbyen. Erfaringer fra intervensjoner på tvers av institusjoner, sektorer og generasjoner.

English title: Co-constructing and social inclusion in urban development. Cases and interventions in Hovinbyen in Oslo

Varighet: 2022 – 2025

Prosjektleder: Ole Smørdal, IPED (ole.smordal@uv.uio.no)

Prosjektets hjemmeside: [Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

- Å bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning, spesielt fra barn og unge. Dette inkluderer bidrag til utdanningsplaner, ressurser og verktøy for 'demokrati og medborgerskap' som tverrfaglig tema i skolen.
- Å bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom praksisutvikling relatert til medvirkning, herunder bruk av digitale plattformer og fasilitering av samskaping.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Nivået på medvirkning i utviklingsprosessene rundt Hovinbyen har vært forholdsvis lavt. Det er utfordringer både knyttet til å få mer inkluderende prosesser og å realisere boligprosjekter som er sosialt inkluderende. Problemstillingen som reises i dette prosjektet er relevant med tanke på både prosessuell og fordelingsmessig rettferdighet.

Metoder

Prosjektet vil knyttes til pågående byutviklingsprosjekter, samskapingsprosjekter, og ungdomsinitiativ i Hovinbyen i regi av Pådriv, Oslo kommune og andre aktører. Prosjektet vil skape muligheter for å erfare fra intervensjoner på tvers av institusjoner, sektorer og generasjoner.

Deltakere

IPED (UiO), CICERO, ISS (UiO), Pådriv, Oslo, Spire, TreFokus, A-lab, SolenergiKlyngen, Akershus FK

37. NYTT. Deltakende omstilling.

Deltakende samfunnsinnovasjon for lokal omstilling

English title: Participatory societal innovation for local transformations

Varighet: Prosjektet har tidsramme 2024-26.

Prosjektleder: Lars Wang, insam (lars@insam.no)

Prosjektets hjemmeside: <https://www.sum.uio.no/include/forskning/prosjekter/deltakende-omstilling/>

Hovedmål

Prosjektet skaper en felles arena for refleksjon og gjensidig læring blant partnere som deltar, samt styrker et utvalg prosjekter som arbeider med demokratisk innovasjon som del av samfunnsinnovasjon.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet vil styrke Include som kunnskaps- og omstillingsaktør gjennom å bidra til pågående og nye prosjekter som handler om deltagende samfunnsinnovasjon for lokal omstilling. Spesielt vil prosjektet styrke demokratisk innovasjon gjennom de samfunnsinnovasjonsprosjektene det jobbes med og bidra til å etablere en eksempeldatabase for radikal inkluderende lokal omstilling som kan inspirere til og gi grunnlag for spredning av løsninger for deltagende omstilling.

Metode

Prosjektet er dialogbasert, og vil bygge på kunnskap/teori blant annet om rettferdig omstilling, lokale omstillingsprosesser, innovasjon og katalysatorledelse. Arbeidet er inspirert av demokratiske designeksperiment, hvor utprøving av nye løsninger i praksis er sentralt for å stimulere gjensidige læringsprosesser og omstilling. Vi vil først konsentrere oss om følgende prosjekter:

- Nettverk for sirkulærøkonomi med konferansen Sirkulær Praksis i regi av KS
- Digital infrastruktur for deling og formidling av inkluderende og radikale lokale omstillingsprosesser (Samskapet) i regi av IPED.
- Kompetanseutvikling for bærekraftig lokal omstillingsledelse. Med utgangspunkt i EVU-kurset som gis av SUM i lokal bærekraftig omstillingsledelse - videreutvikle muligheter for lokalt tilpassede kurs (regionalt og kommunalt), 2024-25.
- S4U (Samskaping gjennom simulering, scenarier, samtaler og spill for og med ungdom) i regi av IPED.

Deltakere

'Deltagende omstilling' har en kjernegruppe og et tilknyttet ressursnettverk ved behov. Kjernegruppen består av Insam, KS, Civitas, IPED (UiO), SUM (UiO). Partnere ønskes.

38. [NYTT. SAMSKAPET – arkiv for resultater, metoder og erfaring fra samskaping.](#)

English title: CO-ARCHIVE – Archive for results, methods, and experiences from co-creation

Varighet: Prosjektet har tidsramme 2024-25.

Prosjektleder: Ole Smørdal (UiO/IPED) (ole.smordal@uv.uio.no)

Prosjektets hjemmeside: <https://www.sum.uio.no/include/forskning/prosjekter/samskapet/>

Hovedmål

SAMSKAPET er en ny kategori digital infrastruktur for utdannings-, samfunnsvitenskapelig og tverrfaglig forskning, som skal støtte ulike faser av og metoder for samskaping.

Metode

Include skal styrke dialogen med omverdenen og arbeide for at kunnskap tas i bruk. Denne forskningsinfrastrukturen vil føre til at forskere ved Include i samspill med samfunnssektorene får bygget et kunnskapsgrunnlag og deltatt i endringsprosesser som er viktig for de betydelige endringene som følge av klima- og energiomstillinger.

Deltakere

IPED; CICERO, SUM, U. Girona, partnere ønskes.

SAMSKAPET får råd fra kjernegruppen i 'Deltagende omstilling', Lillestrøm og Drammen kommuner og Utviklere fra Engagelab (UiO).. Se prosjektbeskrivelse for 'Deltakende Omstilling' over.

39. PostDoc-prosjekt: Digitale dialoger og samskaping

Demokrati, medborgerskap og bærekraftig utvikling gjennom digitale dialoger

English title: Democracy, citizenship and sustainable development through digital dialogues

Varighet: 2022 - 2026

Prosjektleder: Anja Amundrud, Institutt for pedagogikk, UiO (anja.amundrud@iped.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Målet med prosjektet er å skape nye arenaer for å engasjere barn og unge i arbeid med autentiske problemer som gjelder omstilling til lavutslippssamfunnet for å bygge ny kunnskap sammen som bidrar til fremskritt i klasseromsfellesskapets kunnskap, men også i et større samfunnsperspektiv. Dette arbeidet skal foregå i tett samarbeid med aktører i skolen, universitetet i Oslo og samarbeidskommuner. Prosjektet vil spesielt søke å utvikle og prøve ut digitale plattformer som kan være arenaer for læring gjennom dialog og samskaping. Prosjektet vil spesielt ha fokus på å:

- Undersøke eksisterende dialogiske undervisningspraksiser i skolen og bygge videre på disse i nye intervensjoner der (digital) dialogisk undervisning er utgangspunktet for arbeid med demokrati, medborgerskap og bærekraftig utvikling.
- Samskape og undersøke nye (digitale) samarbeidsformer mellom aktører i skolen og kommunen

Hvorfor er prosjektet viktig og relevant for Include

Utdanning er pekt på som en av de viktigste faktorene for et mer inkluderende, rettferdig og bærekraftig samfunn, og det er gjennom god utdanning vi kan sikre at det åpnes flere muligheter for at hver og en kan delta i å skape et mer bærekraftig samfunn. I den nye læreplanen er demokrati og medborgerskap, sammen med bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring, trukket inn som tverrfaglige overordnede temaer (Utdanningsdirektoratet, 2020). Det betyr at skolen skal tilrettelegge for læring innenfor disse temaene i alle fag slik at elevene oppnår forståelse og kan se sammenhenger på tvers når det gjelder komplekse samfunnsutfordringer. Et viktig aspekt ved å utdanne barn og unge til å bli demokratiske deltakere i samfunnet kan være å fremme dialog mellom aktører i skolen og de ulike avdelingene i kommunen.

Metode

Prosjektet vil ta utgangspunkt i designbaserte intervensjoner som kan gjennomføres i samarbeid med kommuner, lærere og elever eller andre aktører som for eksempel frivillige organisasjoner. Dette vil også innebære deltakende design, case-studier (med observasjon) og intervjuer.

Deltakere

UiO (IPED), CICERO, Lillestrøm, Insam, Spire

PhD-prosjekter

40. Undervisnings- og læringspraksiser for bærekraftig utvikling

Undervisnings- og læringspraksiser for bærekraftig utvikling ved skoler i en kommune

English title: Teaching and learning practices for sustainability in schools in a Norwegian municipality

Varighet: 2022-2026

Stipendiat: Neha Singh Gabrielsen, IPED (n.s.gabrielsen@iped.uio.no)

[Prosjektets hjemmeside](#)

Hovedmål

Prosjektet vil undersøke hvordan en læringsenhet i kommunen arbeider for å utvikle læreres undervisningspraksis for bærekraftig utvikling ved å involvere ulike aktører og forskjellige skoler i kommunen. Nettverksmøter for lærere i kommunen i regi av læringsenheten følges over tid. Videre vil prosjektet undersøke hvordan et utvalg av lærere fra disse møtene underviser om bærekraftig utvikling ved deres respektive skoler.

Prosjektet vil undersøke:

- Hvordan samarbeid mellom ulike ledd i kommunen foregår for å utvikle læreres kompetanse om undervisning for bærekraftig utvikling (BU)
- Kartlegge hvilke muligheter og utfordringer lærere og andre kommuneansatte erfarer i dette arbeidet (ressurser, kompetanse, samarbeidsmuligheter, etc)
- Om det er en sammenheng mellom å utvikle læreres kompetanse om BU, og barn og unges klimadeltakelse i kommunen (medborgerskap)

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Prosjektet er relevant for Include da det kan belyse hvordan samarbeid mellom kommune, aktører og lærere i kommunen kan bidra til å fremme læreres undervisningskompetanse om BU, noe som har innvirkning på elevenes læring. Ved å belyse muligheter og utfordringer knyttet til kunnskapsdeling og kompetanseutvikling for bærekraftig utvikling ved skoler i kommunen, kan prosjektet bidra til økt innsikt og forståelse for de strukturene som må på plass for å oppnå dette målet.

Metoder

Kvalitativ metode. Observasjoner, intervjuer, designintervensjoner, dokumentstudier.

Deltakere

IPED (UiO)

WP5: Læring på tvers av landegrenser

Tema: Omstilling på kommunenivå i Storbritannia

41. Durham Climate Action Plan

Hvordan kan Durham fylkeskommune gjøre klimahandlingsplanen sosialt inkluderende?

English title: How does/should Durham County Council's Climate Action Plan address social inclusion?

Varighet: Juli 2020 – Desember 2024

Prosjektleder: Chima Anyadike-Danes, Durham University (chima.m.anyadike-danes@durham.ac.uk)

Hovedmål

Hva kan vi lære av britiske kommuner om muligheter for mer inkluderende klimaplaner?

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Inkluderingsarbeid i britiske kommuner har et annet utgangspunkt enn for norske kommuner. De har stort sett mindre tillit hos innbyggere og mindre makt og ressurser til å innføre nye tiltak. Med dette som utgangspunkt er spørsmålet hvordan de tilnærmer seg inkluderende klimaplaner. Hvilke metoder og mål bruker de for å møte befolkningens bekymringer og få folk med på langsiktige bærekraftige løsninger? Durham er ansett som en relativt vellykket kommune med et eget lavkarbonøkonomi-team, så hvordan har de klart det, og hvordan takler de utfordringene?

Metode

Prosjektet bruker deltagende observasjon av lavkarbonøkonomiteamets prosesser, politikk og praksis til å identifisere nøkkeltema. Disse blir utforsket videre ved bruk av intervjuer og samskaping. Forsker Chima Anyadike-Danes deltar som observatør i møter sammen med saksbehandlere, og følger med på diverse prosjekter Durham Country Council driver. Dette inkluderer evaluering og fornying av kommunens klimaplan, mer langsiktige prosjekter på bruk av grunnvarme fra gamle gruver, og teamets bruk av kunnskap og erfaring i utvikling av politikk og tiltak.

Deltakere

Durham University, Durham County Council

42. Reindustrialisering, forankring og emosjonelle relasjoner til arbeid.

En regional casestudie av omstilling til lavkarbonsamfunnet.

English title: Reindustrialisation, Embeddedness, and Affective Relationships to Work: a regional Case Study of low carbon transition

Varighet: 2023 - 2024

Prosjektleder: Gavin Bridge (g.i.bridge@durham.ac.uk)
Prosjektets hjemmeside

Hovedmål

Målet med denne studien er å kontekstualisere bekymringer rundt materielle aspekter og forsyningskjeder i dagens energiomstilling i Storbritannia. Med utgangspunkt i et stedsbasert casestudie (Nordøst-England) illustreres den regionale dynamikken i globale forsyningskjeder i en tid med økt bekymring for energisikkerhet og økt energifattigdom.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

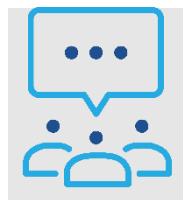
Overgangen til et lavutslippssamfunnet krever oppskalering av både infrastruktur og systemer, fra transport og kraftproduksjon til energilagring og oppvarmingsløsninger. *Hvor disse produksjonsaktivitetene finner sted, hvordan nye grønne energiinvesteringer forholder seg til eksisterende strukturer av ulikhet, og hvem som får arbeid og muligheter i den grønne produksjonen er viktige spørsmål for inkluderende avkarbonisering og rettferdig omstilling.* Nordøst-England er et egnet sted for å utforske disse spørsmålene med havvind-, elbil-, energilagrings- og elektrifiseringsbransjen til stede i regionen. Det finnes også en mangfoldig arv fra tidligere epoker med industrialisering, fra fysisk infrastruktur til ferdigheter og sosiale forventninger rundt arbeidslivets natur. Å forstå hvordan denne arven inkluderes i den nye avkarboniseringsøkonomien er et hovedmål for casestudien.

Metode

Casestudiemetoder, inkludert semi-strukturerte intervjuer med sentrale nasjonale og regionale aktører og analyser av policyrelatert dokumenter.

Deltakere

Durham University

WP6: Syntese, utdanning og kommunikasjon

43. Miljøstrategi

Includes miljøstrategi

English title: Environmental Strategy Include

Varighet: 2020 – 2027

Prosjektleder: Hege Westskog, SUM (hege.westskog@sum.uio.no)

Hovedmål

Includes miljøstrategi skal sørge for at Includes aktiviteter gjennomføres på en mest mulig miljøvennlig måte. Retningslinjene gjelder for deltakende forskningsinstitusjoner og har også implikasjoner for leverandører til Include. Strategien skal sikre at senterets i størst mulig grad benytter seg av de til enhver tid beste miljøpraksiser og bidra til å øke oppmerksomheten blant Includes deltakende institusjoner og målgrupper om miljøvennlige praksiser.

Resultater

Miljøstrategien gir retningslinjer både for reiser, matinnkjøp og noen andre relevante områder. Hovedprinsippene for reiser er å først vurdere om de er nødvendige og om resultatet av dem kan oppnås på andre måter. Deretter om man må reise, skal man i størst mulig utstrekning velge land-basert transport og dette gjelder for hele Nord-Europa. Om man må bruke fly skal dette begrunnes. For vår egen møtevirksomhet skal vi tilrettelegge for digital deltakelse for de som er avhengig av å reise langt. Når møter arrangeres av andre skal vi unngå at mange reiser til samme arrangement. Mat som serveres i Include skal være bærekraftig og lokale alternativer og i sesong skal velges i størst mulig grad. Veganske, vegetariske og økologiske alternativer bør inkluderes. Matsvinn skal reduseres ved å unngå og bestille for mye mat og også ha arrangementer uten matserving. Rester skal tilbys andre, for eksempel kollegaer. Vi skal også i størst mulig utstrekning gjennomføre andre aktiviteter med minst mulig miljøavtrykk (for eksempel ved utskrift, epost). Vi ønsker også å utvikle måter og måle Includes miljøavtrykk på.

44. Konseptutvikling

English title: Conceptual thinking

Varighet: 2020-2027

Prosjektleder: Kacper Szulecki, NUPI/SUM (UiO) (kacper.szulecki@nupi.no)

Hovedmål

Include har en helhetlig tilnærming til sosialt inkluderende og rettferdig energiomstilling, og vi tolker energibegrepet i bred forstand (direkte og indirekte energiformer). Forskergruppen er tverrfaglig, med

en overvekt av samfunnsfag, og med viktige bidrag fra jus, økonomi og tekniske miljøer. Gitt vårt mål om en helhetlig kunnskapsproduksjon – i nært samarbeid med partnere fra det praktiske liv – har vi nedsatt en gruppe som skal utvikle egnede konsepter for syntesearbeidet i Include. Vi startet opp dette arbeidet i søknadsfasen og utviklet deretter et rammeverk for etablering av nye prosjekter forankret i energirettferdighet (med de tre dimensjonene: fordeling, anerkjennelse, prosess). Rammeverket inkluderer sett med spørsmål å stille, for eksempel: 'Fører omstillings politikk/tiltak X til mer eller mindre sosial ulikhet?' Vi anser denne typen spørsmål for å være en rød tråd i Include. Vi jobber for tiden med en konseptuell artikkel som drøfter forholdet mellom energirettferdighet og energidemokrati, og vi argumenterer for en sterkere betoning av inkludering i energiomstillingsprosesser, ikke (kun) rettferdighet. Vi jobber også med en ordliste for sentrale termer i Include.

Deltakere

SUM (UiO), Edinburgh University, FNI, CICERO, ISS (UiO) og øvrige deltakere i konsortiet

45. Dokumentering av samfunnseffekter

English title: Documenting impact

Varighet: 2020 – 2027

Prosjektleder: Tanja Winther, SUM (tanja.winther@sum.uio.no)

Hovedmål

Dette prosjektet har som mål å utvikle metoder og rutiner for god dokumentasjon av Includes effekter på samfunnet. Effektene vil først og fremst komme gjennom våre forskningsaktiviteter, men også via eksperimentering og uttesting av nye løsninger. Vi har lagt og vil legge til rette for systematisk innhenting av tegn til Includes effekter gjennom en instruks for prosjektledere, innhenting av respons fra involverte praktikere, registrering i AirTable og rapportering til NFR. Vi deltar i FME Innovasjonsforum, ledet av NTRANS/NTNU.

I tillegg vil eksperimentering og uttesting av nye løsninger – for eksempel prosesser, reguleringer, tiltak og/eller teknologier, utgjøre en del av Includes aktiviteter (spesielt i arbeidspakke WP4, men også de øvrige arbeidspakkene). Vi har som ambisjon å dokumentere effektene av denne uttestingen med hensyn til miljø og sosial inkludering. Vi antar at kvalitative metoder vil bli viktige (endrede prosesser), men også kvantitative metoder vil bli aktuelle.

Deltakere

SUM, IPED og øvrige deltakere i konsortiet

46. Ordliste Include

English title: Include Dictionary

Varighet: 2021 – 2027

Prosjektleder: Per Gunnar Røe, ISS (p.g.roe@sosgeo.uio.no)

Hovedmål

Dette prosjektet har som mål å:

- Bidra til klargjøring av sentrale begreper i Include for partnere og sentrale målgrupper

- Publisere noen sentrale og utvalgte begreper i norske oppslagsverk som Store Norske Leksikon for å nå et større publikum

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Include har som mål å benytte et klart og tydelig språk for å belyse problemstillinger rundt rettferdig klima- og miljøomstilling. Vi skal kunne nå partnere, beslutningsaktører, organisasjoner og allmennhet. Ordlisteprosjektet er en tiltak for å nå dette målet.

Deltakere

ISS, SUM, FNI

PhD-prosjekter

47. Forståelsesrammer for bærekraftig endring: En undersøkelse av norsk bærekraftsforskning og -politikk

English title: How do we transform society? Exploring understandings of transformation across sustainability research and policy in Norway.

Varighet: 2023-2027

Stipendiat: Øyvind Sundet (o.s.sundet@sum.uio.no)

Prosjektets hjemmeside

Hovedmål

Dette doktorgradsprosjektet, med fokus på Norge, tar sikte på å kartlegge ulike forståelsesrammer knyttet til bærekraftig endring og utforske hvordan disse sirkulerer mellom forskningsmiljøet og politikken. Målet er belyse hvordan ulike antagelser, verdier og paradigmer definerer hvilken kunnskap som blir ansett som nyttig og verdifull i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn, og hvordan dette påvirker evnen til å gjennomføre omstilling.

Hvorfor prosjektet er viktig og relevant for Include

Det blir stadig tydeligere at teknologisk utvikling og 'business/research as-usual' ikke er tilstrekkelig for å håndtere klima- og miljøkrisen. For å realisere mer inngripende endringene er det behov for å utfordre eksisterende antagelser og rådende paradigmer som innsnevrer bruk og produksjon av kunnskap i omstillingsprosesser. Dominerende narrativer om teknologisk framskritt og grønn vekst har en normativ styrke som favoriserer spesifikke kunnskapstyper og overser alternative tilnærminger og disipliner. Ved å fremheve rollen til alternative forståelsesrammer og kritisk tekning vil Phd prosjektet tilføre en viktig dimension i Includes arbeid mot å realisere et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn.

Metoder

Studien benytter seg av 'Q-methodology' (Stenner og Watts 2012), sammen med kvalitative intervjuer og fokusgrupper. Q-methodology er en unik tilnærming til å studere menneskelig subjektivitet, som muliggjør identifisering av delte forståelsesrammer. Metoden er spesielt egnet for å avdekke konsensus og dissens blant forskjellige synspunkter (Lehtonen 2019). I Dybdeintervjuer vil bidra til å bygge opp q-metoden samt validere og tilføre et lag av dybde. Fokusgruppene vil utforske og diskutere resultatene fra Q-sorteringen ytterligere, og tilby en arena for dypere refleksjon over hvordan ulike former for kunnskap kan fremme omstillingen til et bærekraftig samfunn.

Oversiktstabeller

Tabell I: Pågående prosjekter

Master- og sommerprosjekter i egne tabeller.

Energisystemer i endring (WP1)

Prosjekt	Hovedmål	Prosjektleder og partner
<i>Energifattigdom i Norge</i>	Styrke forståelsen av energifattigdom, og generere kunnskap om årsaker, konsekvenser og avbøtende alternativer til energifattigdom for norsk kontekst.	Tor Håkon Jackson Inderberg, FNI, SSB, SUM, CICERO, Durham University, Forbrukerrådet, Klimastiftelsen, NBBL, Akershus FK
<i>Strømstøtte i Skandinavia</i>	Bidra med kunnskap om: den mer detaljerte utformingen av strømstøtte ordningene i Norge, Sverige og Danmark; bakgrunnen for landenes valg med hensyn til utforming av ordningene; og i hvilken grad og hvordan ulikheter i design av ordningene påvirker evnen til å nå både utsatte grupper og realisere mål om klimaomstilling.	Jørgen Wettestad, FNI
<i>Windaccept</i>	Utvikle en ny metodologi for å integrere levekårsaspekter og andre sosiotekniske parametre i energisystem-modellerering. Dette vil kunne bidra til å definere sosialt aksepterte scenarier for fornybar energi i Norge og samtidig gi en bedre forståelse for hvordan Europa kan oppnå avkarbonisering.	Paola Velasco Herrejón, UiO
<i>Clean energy package (CEP)</i>	Kartlegge norske politikeres og relevante aktørers perspektiver på CEP og gjennomføringen av denne og identifisere effekter av CEP for norsk fornybarsektor samt lokale energiløsninger.	Kacper Szulecki SUM (UiO), FNI, Solenergiakademiet
<i>Departementers styring av arbeid med klima og utslippsreduksjoner i underliggende etater</i>	Bidra med kunnskap om i hvilken grad og hvordan arbeid med klima og utslippsreduksjoner inngår i departementenes styring av statens direktorater; og undersøke hva som forklarer variasjonen både innad i departementene og mellom departementenes når det gjelder vektleggingen av klimaarbeid og utslippsreduksjoner i tildelingsbrev og instruksjoner til underliggende direktorater	Lars Gulbrandsen, FNI
<i>Bærekraftige energipraksiser (PhD)</i>	Undersøke hvordan ulike husholdninger bruker strøm i hverdagen og si noe om hvordan forskjeller eller likheter i hverdagslig bruk av strøm kan forstås gjennom det teoretiske rammeverket til energirettferdighet	Eivind Hjort Matthisen, FNI

<i>Sosiale faktorer i energisystem-modellering (PhD)</i>	Undersøke hvordan sosiale aspekter ved energisystemer kan integreres i teknisk-økonomisk modellering av energi- og kraftsystemer for å fremme sosialt rettferdig design av slike systemer	Oskar Vågerö, ITS (UiO)
<i>Energifattigdom (PhD)</i>	Forstå sentrale årsaker til, erfaringer med og håndtering av energifattigdom i norske husholdninger, og effekten av gjeldende og alternativ politikk til å redusere problemet	Karianne Krohn Taranger, FNI

Steder i endring (WP2)

Prosjekt	Hovedmål	Prosjektleder og partnere
<i>Byspredning</i>	Vurdere myndigheters muligheter til å styre arealutvikling i klimavennlig retning på en sosialt rettferdig måte	Aud Tennøy, TØI, Lillestrøm, A-lab, Helsedirektoratet, Ullensaker, Akershus FK
<i>Elektriske kjøretøy og prosumenter</i>	Undersøke geografisk distribusjon av elbileierskap/bruk og installasjon av solceller, mulige sammenhenger mellom disse, samt sammenheng med sosioøkonomisk status og romlige faktorer som tetthet og boligtype	Lars Böcker, TØI, FNI, Eliett, Akershus FK, FIVH, SolenergiKlyngen
<i>Virkelig offentlig byrom</i>	Undersøke eksisterende offentlige og halvoffentlige rom med søkelys på hvordan de rammer inn og legger til rette for sosiale praksiser, om de er sosialt inkluderende og bidrar til stedsidentitet og mulighetene for å utvikle sosialt inkluderende byrom	Per Gunnar Røe, ISS (UiO), Bærum, Lillestrøm, A-lab, Oslo, Akershus FK, TreFokus
<i>Masseforvaltning</i>	Studere styrende prinsipper og etablerte praksiser rundt masseforvaltning for å bidra til mer sirkulære løsninger.	Bjørnar Sæther, ISS (UiO), IOR (UiO), Civitas, Hurdal, TreFokus, Akershus FK, Lillestrøm
<i>Høyhus og bærekraft</i>	Forstå hva som kjennetegner Oslos (og eventuelt omkringliggende kommuners) høyhusstrategi og hvilke argumenter som brukes for å fremme strategien. I tillegg - analysere energiimplikasjonene av høyhusutvikling, og hvordan spesifikke bygninger og bygningstyper er utformet på måter som har sosiale implikasjoner.	Per Gunnar Røe, ISS (UiO), SUM (UiO), a-lab arkitekter
<i>Økologisk gentrifisering av mat</i>	Kartlegge og utforske i hvilken grad den pågående klima- og miljøomstillingen og gentrifiseringen av Oslo indre øst har blitt ledsaget eller drevet av endringer i matlandskap og matforbruk i de spesifikke bydelene og hvordan disse endringene oppfattes som en del av grønn omstilling og gentrifiseringsprosesser	Per Gunnar Røe, ISS (UiO), SUM (UiO), Oslo kommune

<i>Kvardagsliv under COVID-19</i>	Forstå i hvilken grad og på hvilke måter korona-krisen har forsterket eller endret husholdningers rutiner og vaner knyttet til reise, mat og fritid	Arve Hansen, SUM (UiO), TØI
<i>Bærekraft og forbruk</i>	Forstå forbruk som en del av hverdagslivets geografier og praksiser, inkludert hvordan produksjon og provisjonssystem påvirker forbruksmønstre	Arve Hansen, SUM (UiO), FIVH, Spire uformelt tilknyttet
<i>Bærekraftig proteinforbruk (PhD)</i>	Kartlegge barrierer og muligheter for å oppskalere bærekraftig proteinbruk i norske husholdninger	Johannes Volden, SUM (UiO)
<i>Inkluderende byrom (PhD)</i>	Undersøke hva som utgjør velfungerende og gode byrom i nylig etablerte urbane boligområder	Sigrid Jerpstad, <i>Rambøll Management Consulting/ISS</i> (UiO)
<i>Staten som system-bygger for elektrisk infrastruktur i transportsektoren (PhD)</i>	Undersøke hvilken rolle staten har tatt som system-bygger i overgangen til elektrisk infrastruktur i transportsektoren og eventuelle forskjeller mellom Norge og Sverige	Daniel Molin, Miljødirektoratet/ISS (UiO)
<i>Rettferdig omstilling av mobilitet i by</i>	Undersøke hvordan Oslos mobilitet kan omstilles i tråd med kommunes klimamål på en slik måte at innbyggere er inkluderte og opplever omstillingen som rettferdig.	Hilde Solli, Oslo kommune/ISS (UiO)
<i>Boligmobilitet og flyttemønstre (PhD)</i>	Undersøke hvordan boligmobiliteten og flyttemønstre har endret seg sosialt og romlig for innbyggere med ulike former for kapital og i ulike husholdningssituasjoner.	Marieke van den Star, ISS (UiO)
<i>En grønn by for alle? En studie av sosiale implikasjoner av elveåpninger i Oslo</i>	Kritisk undersøke sammenhenger mellom utviklingen av ny grønn urban infrastruktur og spørsmål om sosial inkludering og rettferdighet.	Hannah Sigridatter Ander, ISS (UiO)

Kommuner som endringsaktører (WP3)

Prosjekt	Hovedmål	Prosjektleder og partnere
<i>Klimabudsjett</i>	Undersøke hvordan klimabudsjett som ledelsesverktøy, kan bidra i norske kommuners omstillingsprosesser mot lavutslippssamfunn	Mette Talseth Solnørdal, UiT, SUM (UiO), Civitas, Oslo, Tromsø, Miljødirektoratet, Troms FK, KS, Solenergiklyngen, Akershus FK, Lillestrøm, Bærum, Ullensaker, Helsedirektoratet, FIVH
<i>Grønt partssamarbeid</i>	Undersøke potensial for å inkludere spørsmål om bærekraft og klima i kommunale arbeidslivsrelasjoner	David Jordhus-Lier, ISS (UiO), KS, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, NITO
<i>Grønne pionerkommuner</i>	Forstå foregangskommuner som implementerer bærekraftig arealpolitikk	Anders Tønnesen (CICERO), SUM, FNI, brukerpartnere ønskes

	samtidig som de hensyntar sosial rettferdighet	
<i>Sirkulærøkonomi i Oslo kommune</i>	Med utgangspunkt i Oslo kommunes 'Temaplan for sirkulærøkonomi mot 2030' undersøke hvordan kommunen arbeider for å forankre klima- og miljøarbeid i kommunestrukturen, samt utvikle anbefalinger for hvordan det sirkulærøkonomiske arbeidet kan videreutvikles	Ulrikke Wethal, SUM (UiO), Oslo
<i>Bærekraftig forbruk og ombruk</i>	Undersøke hvordan lokale initiativ for bærekraftig forbruk forstås og brukes av innbyggerne, samt hvilken rolle kommunen har og kan ha i å tilrettelegge for utvikling og utvidelse av disse	Ulrikke Wethal, SUM (UiO), Oslo, Asker, Spire, Miljødirektoratet, FIVH, Akershus FK
<i>Småskalalandbruk</i>	Belyse hvordan småskalaliv leves der deler av livsgrunnlaget hentes fra lokale skogs- og jordressurser og om og på hvilken måte småskalalandbruk bidrar til bærekraftig lokalsamfunnsomstilling.	Kjetil Bjørklund, KS, SUM (UiO), CICERO Spire, Østfold FK, TreFokus
<i>Bærekraftsregnskap</i>	Undersøke hvordan man kan arbeide helhetlig med bærekraft på kommunenivå.	Ulrikke Wethal, SUM (UiO), Hurdal
<i>Rettferdige avgifter</i>	Undersøke hvordan tilbakebetalingssystemer for karbonavgifter påvirker virkningen av karbonavgiftene og virkningen på investeringer i grønn teknologi samt bidra til et bredere kunnskapsgrunnlag om fordelingsvirkningene av pricing av klimautslipp mer generelt.	Katinka Holtsmark, UiO, TØI, FIVH
<i>Sirkulærøkonomi (PhD)</i>	Undersøke hvordan kommuner kan oppnå en omstilling til sirkulær økonomi gjennom samarbeidsstyring	Ingrid Christiansen, CICERO
<i>Flernivåstyring byvekst (PhD)</i>	Undersøke policy-prosesser i byvekstavgiftene med tanke på rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet	Kirsten Hegsvold, TØI
<i>Kommuner og samskaping (PhD)</i>	Studere hvordan samarbeidsnettverk mellom aktører i og utenfor kommuneorganisasjoner bidrar til kommuners arbeid med klimaomstilling	Iris Leikanger, SUM (UiO)
<i>Klimabudsjett som verktøy for omstilling (PhD)</i>	Studere hvordan norske kommuner implementerer og arbeider med klimabudsjett som et verktøy for klimaomstilling	Julie Høie Nygård, UiT

Intervensjoner (WP4) and Læring på tvers av landegrensene (WP5)

Prosjekt	Hovedmål	Prosjektleder og partnere
-----------------	-----------------	----------------------------------

<i>Ung klimaledelse</i>	Bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning fra barn og unge og sikre at barn og unge får en reell stemme i utviklingen av nærmiljøene i Asker, i tråd med Barnekonvensjonen og Plan- og bygningsloven.	Ole Smørddal, IPED (UiO), Asker
<i>Hovinbyen: Sosial inkludering og samskaping i Hovinbyen</i>	Bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom økt medvirkning spesielt fra barn og unge og gjennom praksisutvikling relatert til medvirkning	Ole Smørddal, IPED (UiO), CICERO, ISS (UiO), Spire, Pådriv, Oslo, TreFokus, A-lab, Solenergiakademiet, Akershus FK
<i>Deltakende omstilling</i>	Skape en felles arena for refleksjon og gjensidig læring blant partnere som deltar, samt styrker et utvalg prosjekter som arbeider med demokratisk innovasjon som del av samfunnsinnovasjon.	Lars Wang, Insam, KS, Civitas, IPED (UiO), SUM (UiO)
<i>Samskapet</i>	SAMSKAPET er en ny kategori digital infrastruktur for utdannings-, samfunnsvitenskapelig og tverrfaglig forskning, som skal støtte ulike faser av og metoder for samskaping.	Ole Smørddal IPED (UiO), CICERO, SUM, U. Girona
<i>PostDoc-prosjekt: digitale dialoger og samskaping</i>	Skape nye arenaer for å engasjere barn og unge i arbeid med autentiske problemer som gjelder omstilling til lavutslippssamfunnet for å bygge ny kunnskap sammen som bidrar til fremskritt i klasseromsfellesskapets kunnskap, men også i et større samfunnsperspektiv	Anja Amundrud, IPED (UiO)), CICERO, Lillestrøm, insam, Spire
<i>Undervisnings- og læringspraksiser for bærekraftig utvikling (PhD)</i>	Undersøke hvordan en læringsenhet i kommunen arbeider for å utvikle læreres undervisningspraksis for bærekraftig utvikling ved å involvere ulike aktører og forskjellige skoler i kommunen	Neha Singh Gabrielsen, IPED (UiO)
<i>Durham climate action plan</i>	Undersøke hva vi kan lære av britiske kommuner om muligheter for mer inkluderende klimaplaner	Chima Michael Anyadike-Danes Durham University, Durham County Council
<i>Rerindustrialisering, forankring og emosjonelle relasjoner til arbeid</i>	Kontekstualisere bekymringer rundt materielle aspekter og forsyningskjeder i dagens energiomstilling i Storbritannia. Med utgangspunkt i et stedsbasert casestudie (Nordøst-England) illustreres den regionale dynamikken i globale forsyningskjeder i en tid med økt bekymring for energisikkerhet og økt energifattigdom.	Gavin Bridge, Durham University

Syntese, utdanning og kommunikasjon (WP6)

Prosjekt	Hovedmål	Prosjektleder og partnere
-----------------	-----------------	----------------------------------

<i>Includes miljøstrategi</i>	Sørge for at Includes aktiviteter gjennomføres på en mest mulig miljøvennlig måte	Hege Westskog, SUM (UiO)
Konseptutvikling	Utvikling av egnede konsepter for syntesearbeidet i Include	Kacper Szulecki, SUM (UiO), Edinburgh University, FNI, CICERO, ISS (UiO) og øvrige deltakere i konsortiet
<i>Dokumentering av samfunnseffekter</i>	Utvikle metoder og rutiner for god dokumentasjon av Includes effekter på samfunnet	Tanja Winther, SUM (UiO), IPED (UiO) og øvrige deltakere i konsortiet
<i>Ordliste Include</i>	Bidra til klargjøring av sentrale begreper i Include for partnere og sentrale målgrupper og publisere noen sentrale og utvalgte begreper i norske oppslagsverk som Store Norske Leksikon for å nå et større publikum	Per Gunnar Røe, ISS (UiO), SUM (UiO), FNI
<i>Forståelsesrammer for bærekraftig endring</i>	Kartlegge ulike forståelsesrammer knyttet til bærekraftig endring og utforske hvordan disse sirkulerer mellom forskningsmiljøet og politikken. Målet er belyse hvordan ulike antagelser, verdier og paradigmer definerer hvilken kunnskap som blir ansett som nyttig og verdifull i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn, og hvordan dette påvirker evnen til å gjennomføre omstilling.	Øyvind Sundet, SUM (UiO)

Tabell III: Avsluttede prosjekter

WP	Avsluttet	Tittel	Prosjektleder	Lenke til nettside/resultat
WP1	2021	Gender energy transition	Karina Standal, CICERO karina.standal@cicero.oslo.no	Standal, K., Feenstra, M. (2021). 'Gender and solar energy in India's low-carbon energy transition' Chapter 11, in J. Webb, M. Tingey and F. Wade (eds), Research Handbook of Energy and Society, (2021), Edward Elgar Publishing
WP1	2021	Bioenergi	Asbjørn Torvanger, CICERO asbjorn.torvanger@cicero.oslo.no	Torvanger, A. (2021). Forest-based bioenergy in Norway's green transition: Balancing production and other societal interests. CICERO Report, Report 2021:09. Report 2021 09 web.pdf (cicero.oslo.no)
WP1	2022	Winds of change	Per Ove Eikeland, FNI per-ove.eikeland@fni.no	Vindkraftskifte i norske kommuner - hvorfor sier mange nå nei til vindkraft? (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)

WP1	2022	Solceller i borettslag	Marie Byskov Lindberg, FNI (mblindberg@fni.no)	Drivere og barrierer for solenergi i borettslag (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP1	2022	Lokalen	Mikkel Vindegg, CICERO mikkel.vindegg@cicero.oslo.no	LOKALEN: Lokale energi-initiativ på Utsira - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP1	2022	Grønn industri	Mari Lie Larsen, FNI mlarsen@fni.no	Tilgang til elektrisitet til ny grønn industri
WP1	2023	Flexeffect	Karina Standal, CICERO karina.standal@cicero.oslo.no	Flexeffect: Kan vi endre strømbruken vår? (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP2	2021	Massedepoier	Bjørnar Sæther, ISS, bjornar.sather@sosgeo.uio.no	Resultater og anbefalinger 06/2021 – Forprosjekt: Masseforvaltning og massedepoier i Oslo og Viken
WP2	2022	Bærekraftig byregional utvikling	Per Gunnar Røe, ISS p.g.roe@sosgeo.uio.no	Smart Mobility Suburbs
WP2	2022	Bærekraftige boligprosjekter	Rolf Jacobsen, Gaia Arkitekter rolf@gaiarkitekter.no	Attraktive og bærekraftige lokalsamfunn (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP2	2023	Utvikling av et sosial inkluderende og miljøvennlig boligområde på Vestre Billingstad	Asker kommune	
WP2	2024	Byplanlegging etter koronakrisen	Lars Böcker, TØI, Lars.Bocker@toi.no	Byplanlegging etter koronakrisen - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP3	2021	Lokal stedsutvikling – partnerledet prosjekt	Reidunn Mygland, insam reidunn@insam.no	Rapport: Sosialt rettferdig stedsutvikling og klimaomstilling
WP3	2021	Klimaomstilling i distriktene	Hege Westskog, SUM, hege.westskog@sum.uio.no	https://www.sum.uio.no/include/publikasjoner-media/rapporter/klimaomstilling-i-disktriktene.pdf

WP3	2022	Byvekstavtaler	Anders Tønnesen, CICERO, anders.tonnesen@cicero.oslo.no	Resultater og anbefalinger 01/2022 – Behandling av rettferdighetsspørsmål i byvekstavtalene
WP3	2022	KK-nettverk	Kjetil Bjørklund, kjetil.bjorklund@ks.no	
WP3	2023	Kortreist mat	Hege Westskog, SUM hege.westskog@sum.uio.no	Kortreist er velreist? (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP3	2023	Bærekraftig arealbruk i kommuner med lav befolkning	Anders Tønnesen, CICERO anders.tonnesen@cicero.oslo.no	Klimavennlig arealbruk i små kommuner (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP3	2024	Survey befolkning	Marianne Aasen, CICERO. marianne.aasen@cicero.oslo.no	Folks oppfatninger om lokalt klimaarbeid - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP3	2024	Medvirkning	Sigrd Stokstad, IOR. sigrd.stokstad@jus.uio.no	Fortetting og medvirkning - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)
WP3/ WP4	2021	Omstillingskompetanse – partnerledet prosjekt	Nina Solberg, insam nina@insam.no	Introduksjonshefte: Hvordan lykkes i lokale, bærekraftige omstillingsprosesser
WP3/ WP4	2021	Eksistensielle trusler fra klimaendringer: grunnlag for en transformativ læringsagenda	Jennifer Joy West, CICERO j.j.west@cicero.oslo.no	Jennifer Joy West; Helene Amundsen; Nathalie Schaller & Marianne Aasen (2021). Climate Change: Foundations for a transformative learning agenda, I: Herner Sæverot (red.), <i>Meeting the Challenges of Existential Threats through Educational Innovation: A Proposal for an Expanded Curriculum</i> Routledge. ISBN 9780367894856.
WP4	2022	EVU klimatomstilling	Ole Smørdal, IPED ole.smordal@uv.uio.no	
WP4	2023	Spillet om klima	Sølvi Tellefsen, Lillestrømbibliotekene solvi.tellefsen@lillestrom.kommune.no	Spillet om klima (avsluttet) - Include – Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling (uio.no)

WP5	2022	Korona-strategier	Claire Dungey, Durham University claire.e.dungey@durham.ac.uk	
WP6	2020	Reise-registrering	Iris Leikanger, SUM iris.leikanger@sum.uio.no	Includes reiseregistreringsskjema og underlagsdokument for CO2-beregninger i Teams: Include Co-Creation

Tabell IV: Fullførte masterprosjekter og sommerstudier (bakerst)

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
WP4	2023	Masteroppgave: Unges Medvirkning - «På hvilken måte kan samarbeid mellom ulike deltakere på tvers av bydeler, legge til rette for unges medvirkning i nærmiljøet?»	Al-Zayadi, Ajat Adel	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2023	Masteroppgave: Med virkning? Medvirkningskravet i plan- og bygningsloven § 5-1	Aune, Tora Elise Mårtensson	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2023	Masteroppgave: Anchoring environmental sustainability within trade unions: from policy to practice in the Norwegian labour movement	Henriksson, Judith Marguerite	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2023	Masteroppgave: Og gode liv betyr at vi har god klima- og miljøpolitikk» En diskursanalyse av klimapolitikk og -tiltak i Ullensaker og Lillestrøm	Anne Sofie Hovden	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2023	Masteroppgave: Planning the Spaces of the Dead: A Discursive Look at the Critical Imaginative Potential of Urban Cemeteries	Koppang, Hannah Waaler	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2023	Masteroppgave: No pork, no life? Exploring practices and	Kristoffersen, Mina Fosse	Lenke til masteroppgave på nett

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
		negotiations of meat reduction in South Korea		
WP3	2023	Masteroppgave: Finding meaning in place, community and identity: A study of local food and reconnection in Inderøy, Norway	Thea Sandnes	Lenke til masteroppgave på nett
WP4	2023	Masteroppgave: Spillet om klima, eller spill for galleriet? En undersøkelse for design av samskapingsarenaer med barn og unge	Steimler, Stig Erik Solbakken	Lenke til masteroppgave på nett
WP6	2023	Masteroppgave: Energy transitions to mitigate the climate crisis presented in Aftenposten and Klassekampen 2021.	Talgø, Kristin Charlotte Horn	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2022	Masteroppgave: Grønn rettferdighet og tilgang til urbane grøntområder - En romlig kvantitativ studie av tilgjengelighet til grøntområder etter sosioøkonomisk status i Oslo, Norge	Marie Elverud Skånes	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2022	Masteroppgave: OBOS Bostart - et boligsosialt kinderegg? En kvalitativ studie av kjøpsmodellen OBOS Bostart	Benedicte Elisabeth Hestnes Andresen	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2022	Masteroppgave: Byrommenes fremtid i kompaktbyens transformasjonsområder - En studie av planlegging, design og bruk av byrommene på Løren i Oslo	Milla Skjeklesæther Bjerkestrand	Lenke til masteroppgave på nett
WP1	2022	Masteroppgave: Catching the Sun: A multi-level case analysis of a prosuming community in Norway	Ada Weisser-Svendsen Eldevik	Lenke til masteroppgave på nett

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
WP4	2022	Masteroppgave: Ung klimaledelse. Casestudie om medvirkning i et ungdomsråd	Annika Barlinn Kjelstad og Marit Ytterdal	Lenke til masteroppgave på nett
WP1	2022	Masteroppgave: Human Rights-based Approach to Development and the Role of Human Rights Law in Decarbonisation Project	Eliška Šottová	Lenke til masteroppgave på nett
WP1	2022	Masteroppgave: From Rigs to Riches - A Case Study of Oil and Gas Decommissioning in the North Sea through a Just Transitions Framework	Peder Ressem Østring	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2022	Masteroppgave: En studie av tre fagforeningers klimaaktørskap i det kommunale partsforholdet	Ingrid Andrea Rabben Holland	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2022	Masteroppgave: The Management of Mineral Mass Flows and Deposits and its Role in the Circular Economy. The status in the Netherlands with a brief look at Norway	Marrit Mooldijk	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2021	Masteroppgave: Ulemper og fordeler: Fordeling mellom Oslos bylivskvaliteter og tilgang til transportnettverk	Ryan Wesley Hamilton	Lenke til masteroppgave på nett
WP1	2021	Masteroppgave: 'For de har sådd vinden og de skal høste virvelvinden' Norsk vindkraftpolitikk og implikasjoner for levde erfaringer i Saepmi	Shayan Shokrgozar	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2021	Masteroppgave: Covid-ferie og bærekraft: Nordmenns feriereiseopplevelser under Covid-19-pandemien	Georgina Winkler	Lenke til masteroppgave på nett

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
WP2/ WP4	2021	Masteroppgave: Bærekraftig utvikling ved bruk av Urban Living Lab – metode. En kvalitativ casestudie av 'Pådriv'	Elisbeth Hodne Urang	
WP2/ WP4	2021	Masteroppgave: Sosial bærekraft - en nisje i dagens byutvikling? En kvalitativ casestudie av Vollebekk fabrikker	Ingrid Eid Rindebæk	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2021	Masteroppgave: COVID-19, (bærekraftig) mobilitet og lykke. - en kvantitativ studie av Storbyområdet Oslo.	Sindre Cottis Hoff	
WP4	2021	Masteroppgave: Samarbeid mellom skoler og aktører i skolenes lokalsamfunn om utdanning for bærekraftig utvikling	Neha Singh	Lenke til masteroppgave på nett
WP4	2021	Masteroppgave: En helskole-tilnærming til utdanning for bærekraftig utvikling. En case-studie av Framtiden i våre hender sitt MatVinn-prosjekt på ungdomsskoler i Skog kommune	Christine Hagberg & Anne Catherin Acuna Gonzales	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2021	Masteroppgave: (De)aktiviering av miljøstyring: En kvalitativ utforskning av de 'deaktiverende effektene' av Oslos klimastrategi	Yngve Bråten	Lenke til masteroppgave på nett
WP1	2020	Masteroppgave: Energifattigdom	Torjus Lunder	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2020	Masteroppgave: Bofellesskap	Fride Sofie Spjelkavik Larsen	Lenke til masteroppgave på nett
WP4	2020	Masteroppgave: Matvinn	Marit Hovland og Margrete Sævarsdottir	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2020	Masteroppgave: Stedsskaping	Clara Julia Reich	Lenke til masteroppgave på nett
WP2	2020	Masteroppgave: Bærekraftig matsystem	Nora May Engeseth	Lenke til masteroppgave på nett

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
WP1	2020	Masteroppgave: Vindkraft i Finnskogen	Nora Maria Rognstad	Lenke til masteroppgave på nett
WP3	2020	Masteroppgave: Kommuner og deling	Malin Whittaker	Lenke til masteroppgave på nett
SOMMERSTUDIER				
WP4	2023	Sommerstudie: Erfaringer fra Sommerskolen i Lillestrøm,«Spillet om klima»	Jonsrud, Nina; Marie Vallestad og Renate Oksavik	Lenke til rapport
WP2	2023	Sommerstudie: Sharing material goods for reduced consumption. Overview of literature; local, national, and regional strategies; legal frameworks; and available modes of sharing in Oslo	Lunde, Frida Øvregaard	Lenke til rapport
WP2	2023	Sommerstudie: Mapping trends and tensions in the marketing of plant-based meats. What current trends and tensions exist in the plant-based meat market, globally and in Norway? What are the key products and how are they being marketed towards Norwegian consumers?	Rein, Angelique	Lenke til rapport
WP3	2022	Sommerstudie: Hvem bestemmer hvor det går buss?	Florina Baru	Lenke til rapport
WP3	2022	Sommerstudie: Det er lettere å snakke om klima i byen enn på bygda – en undersøkelse av folkevalgtes oppfatninger	Anne Sofie Hovden	Lenke til rapport
WP1	2022	Sommerstudie: Solceller i boligselskaper i Skandinavia	Johanne E. Nyen	Lenke til rapport
WP1	2022	Sommerstudie: Energy Ageism - er alder en eksklusjonsfaktor i Norges energiomstilling?	Cecilie Agathe Blomberg Wæringsaasen,	Lenke til rapport

WP	Fullført	Tittel	Studenter	Resultat
			Maria Aspen Neerland og Håkon Tomter	
WP3	2021	Sommerstudie: Norges klimahandlingsplan – et rettferdig prosjekt?	Oda Bjørnnes og Karin Ness Kjølstad	Lenke til rapport
WP3	2021	Sommerstudie: Bidrar Koronakrisepakken til en rettferdig miljøomstilling?	Oda Fagerland	Lenke til rapport
WP2	2021	Sommerstudie: Er Norges 'grønne' skifte bærekraftig? Erfaringer blant personer med funksjonshemninger	Jenny Glenton Prescott	Lenke til rapport
WP3	2021	Sommerstudie: Den rurale periferiens rolle i byutviklingsprosesser i Lillestrøm og Ullensaker kommuner	Johanne Heen Enger	Lenke til rapport
WP2	2021	Sommerstudie: Bidrar de økonomisk-politiske svarene på covid-19 til en sosialt inkluderende miljøomstilling?	Torgeir Jørgensen	Lenke til rapport
WP2/ WP3	2020	Sommerstudie: Bompengemotstand	Tora Voll Domby og Brage Vagli Østbye	Lenke til rapport på nett
WP1	2020	Sommerstudie: Energimodellering	Sigurd Arntzen	Lenke til rapport på nett
WP2	2019	Sommerstudie: Forbruksbasert CO2-utslipp	Johannes Volden	Lenke til rapport på nett
WP1	2019	Sommerstudie: Energirettferdighet	Elodie Belleflamme	Lenke til rapport på nett